

# המציפה

## עתו שבועי

לכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על המצפה עם ההוספה הספרותית החדשית רמת המצפה:

באוסטריא-אונגריא:  
לשנה . . . . . 7 כתרונים  
לחצי שנה . . . . . 3 50  
לרבע . . . . . 1.75

באשכנז:  
לשנה . . . . . 8 כתרונים

ביתר הארצות:  
לשנה 9 כתרונים — 9.50 פראנק.

על המצפה כלי ההוספה הספרותית אין לחתום.  
אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים לפי גודל השטח

ברכת מו"ט 60 הלר. כראש הגליון שני כתרונים.

גליוני בודד 12 הלר.

המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי אם גם שם מקומו ומקום בית הדאר הקודם.

קאנטא של פאסטשעק נומר 76.918 האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטראציה:

„HAMICPE“  
Kraków.

(כחויץ לארץ להוסיף: Oesterreich.)

Kraków, 5 Marca 1909.

גליון י.

כראקא י"ב אדר פ' הצוה תרס"ט

נחמה שמערההעלל מיכל קריסטיאנפאלער מאווישים ראהטיין. זאדבערעניצ.

יצחק רייך מאווישים בחודש אדר סאמאכאר הי"שנה. יאבלאנקא.

### ומרדכי לא יכרע.

מיום שיצא הקול הזר מהויץ למהננו: „שנוי ערכיך“, הרבו הסופרים היהודים המודרנים לננות את חג הפורים ולשפוך עליו לעגם ולעשותו לעמת חג החנכה כמושקא בן גלות לעמת ישראל הקדמון. התרעם התרעמו על חזל ועל קובעי התנייך, שהרימו את הפורים למעלת הגן השוכב והטעימו ביהודי שלא יעבור, בעוד שלקהו מחג החנכה את טעמו העקרי ועשוהו למפל במנהגי ישראל, להג מן המדרגה השלישית. הסופרים ההם לא יכלו למצוא כפורים רק בת ישראל מתכחשת לעמה, יהודים מדוכאים בוכים ומתענים ולובשים שק יאינם יודעים לשית עצות כנפשם, שתדלנות נכנעת ורמאות וכו'. והיחס הזה לאחד מהנינו המעטים היה כבר למנהג, להלכה פסוקה ונשנה ונשלש בכל שנה כמעט ככל העתונים. במאמרים ראשיים ואחד מחחרה בשני, לבוות את הפורים ולזלזל בו. כי אין פורים חג לאומי, בזה לית מאן

למרות אלפי העבדים הכורעים ומשתהוים לפני ראש הצוררים ולמרות המלך הגדול המאיר פניו אליו ומשים מבעתו על ידו, לא רק להנצל ממות ולהציל את כל עמו כי אם גם לעלות לגדולה בתור יהודי ולהוכיח צדקתו בכל העולם — העלינו לבוש בזה? האין הפרדת הנפלאה הזאת ראויה לחג גדול? המבקרים אומרים, כי הנאווה היא רק תולדות מקרה יפה ולא תולדות יתרון מרדכי ואסתר גדולה רוחם. גם ההנחה הזאת טעות היא. לא בעבור יפיה בלבד זכתה אסתר למלכות, יפי הגוף היה גם כמאות נערות אחרות. יפי הנפש היה כאסתר, יפי שרק בנות ישראל ככל הדורות מצוינות בו. אסתר „לא בקשה דבר“ מכל המדת בית המלך. יש בזה ענוה יתרה? אמת. אבל יש בזה גם נאון מיוחד. „מכותי לא מן העולם הזה הוא“, זה הוא פתנם כל בעל נפש יהודית אמתית והנאווה הענינית הזאת מוצאה חן. לא אסתר מצאה חן, אלא הבת היהודית. ולא הנם אנו מזמרים בנגון מיוחד את הפסוק „ויאהב המלך“. זאת תהלת אומה ולא של אסתר. „לא בקשה דבר“, ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. היש סתירה גדולה מזו? ממה נפשך, האתם עניים גדולים מדוע הכל משתחווים לפני התקיף ולא אתם? האתם נאים גדולים מדוע לא תתיפו על חשבון איצר המלך בהיות לאל ידכם? אבל שאלו את הנפש היהודית ותנדכם. קראו בספרי המוסר שלנו מן ספר משלי ועד מסכת אבות ועד חובת הלכות ועד ספרי הצדיקים שבימינו ותמצאו פתרון על הסתירה הזאת. ואם

להרים את האכזר בן המדתא, הכסיל המהנאה חנם, רב האוצרות, שעשה עשרו בעשק וחמס ושחר, ראש השרים, לשר כל המלכות ולמשנה לי, שישלם בכל וגם כי. הוי הורמוז מה אמלל אני, רחם על ממלכתי והצילה מירי איש הכצע הנה. הוא יוסיף לחמוס את העם הדל ולהכריע נקיים למכת ואחרי בן יהקומס העם עלי, להעבירני ממלכותי. י"ג ניסן בשנת שתיים עשרה למלכותי. המן ראש השרים מוסיף רשעה על רשעה. היום כפה אותי, לתת לו רשית לאכר עם קמץ אחד מפזר ומפרד ככל המדינות, אשר לפי דבריו הוא עושק ומרמה את העמים, ומעורר אותם למרוד בי ומפרד חוק ודת. לבי אומר לי, כי העם הזה הוא גולי יהודה, השנואים לכל הפרסים וביחוד לעמים אחרים, המהחפשים כפרסים וכובשים תחת ידיהם את כל טוב הארץ והיהודים כחריצותם ובהתסקותם עומדים לשמן לחם. אוי ואבוי לי מה זאת עשיתי? מדוע לא התאמצתי על כל פנים לדעת מי הוא העם ההוא הנועד להשמד. המשחית הרשע האיץ בי והזהירני, שאם אמאן לחתום מיד על הפקודה כחפצו, אז מרידה כללית נכונה נגדי ורק בתתי ליושבי הממלכה את העם השנוא לכל כפר נפשי אנצל. עתה לא אדע שלו כנפשי, מה אני ומה מלכותי? הנחם יאכלני ומכשול לבי ירגיזני כל הימים. עכרתני אחרים, עכרתני.

דפליג, אין עוד אף אחד מוצא עוז, ללמד איוז וכות על החג הנעלב ועל גבוריו. ואנו מוצאים, שכל הזלזול הזה הוא כלי סכה נכונה. המזלזלים שוכחים את המסכות, שבהן נעשו כל הדברים המסופרים במגלת אסתר. אין לערוך שום דבר ע"פ מראהו כשהוא לעצמו עלינו לחשוב גם את התנאים, שעל פיהם נתהווה ולבקש את הצד היפה שבו, שהוא מראנו, למרות התנאים הקשים, שהיה נמצא בהם. אם כה נבקך את ספור מגלת אסתר, או נמצא גם בו את גבורתנו ונאותנו הלאומית לא פחות מאשר בספורי דבורה הנביאה, נדעו, יפתח, שאול, דוד ומתתיהו וכניו. עלינו רק לדעת מראשו, כי לתפוש בהרב ובהנחית לא היתה כל אפשרות ליהודי הגולה כמלכות פרס, כמו שאין אפשרות גם עכשו. ואם נמצא במגלה יהודי, המסרב ככל רגש נאותו הלאומית ורגש הבו לתקיף רשע, להרכיב ראשו לפני זר יהודי, המתנאה בלי משפט, למרות הסכנה שהוא מביא בזה על עצמו ועל כל עמו, או עלינו לברוע לפניו על ברבינו ולומר: אכן זה נכור לאומי אף בגולה, שאינו גורם בושה לאבותיו ומערה עלינו רוח עזו ונאון גם לאחר אלפים ות' שנה. אין זה מושקה ולא מושיל, כי אם אחד מנכורי האומה, שעלינו להתנאות בהם. גבורת מרדכי, אשר לא יכרע ולא ישתחוה, אינה פחותה מנכורת משה התורג את הסצרי ומנכורת מתתיהו התורג את מעלה החיור. ואם הנכור הזה מנצה בסוף, למרות רכבות השונאים, למרות המלכות הזרה המושלת בכפה,

השרים הפרסים הפתיות, הפותקיה שפתים, שכל עסקן הוא המלכושים והתפנוקים והתמרוקים והשחוק וההוללות ובין אסתר זו אשר בחרתי לי! מה אדמה להוד נפשה! מה אשוה לנאותה הענוהנית! שני הפכים בה התאחדו. לרום נפשה ולרחב לבה אין חקר, מלה נאה אחת על לשונה מביעה יותר מפטפומי כל הבאות למשנה המלכות, המלאות אוהי עד כדי געל-נפש. רם ונשא הוא הגיונה ומלא ענות חן ושפלות ברך הוא יחוסה אלי. אולי צדקו אלה המשערים, כי מכנות גילי יהודה היא, כי הכונת הנפש הזאת מצויה רק בתוכם. אם אמת הדבר, טוב עשתה, שלא גלתה את עמה ומולדתה. השרים היו קושרים עלי ועלית קשר, אלו ידעו זאת בכבוד. מ' אייר בשנה התשיעית למלכותי. נורא דדבר, אין אני כמות בחיי. הפחד אשר פחדתי היה לאמה, השרים קשרו עלי קשר, להמיתני ביד שני הסריסים בנתן ותרש, אשר שמתים לשומרי ראשי. נקם ינקמו בי על אשר לא עשיתי אחת מכנותיהם למלכה. ההשערה קרובה איפא לאמה, כי המלכה היא מזרע גולי יהודה, כי בשם מרדכי היהודי הגידה לי את דבר הקשר. את הדבר אשמור כלבי ואגמול לרשע ברשעתו ולצדיק כצדקתו. ב' שבט בשנת אחת עשרה למלכותי. פתוני ויכלו לי תקיפי הפרתמים והאחשדרפנים,

### פיליטון.

### ספר הזכרונות שר המלך אחשורוש.

(סוף)

כ"ד טבת בשנה השביעית למלכותי. מהפלא אני על עצמי לא פחות מאחרים, שרמוזו לו החפלאותם באופן נכר ואמנם מבין אני את הזרות שברברי. הרמותי מעפר נערה, שלא נודע מוצאה ובית אביה ואף את עמה היא מעלימה ועשיתי אותה למלכה תחת ושתי ודחיהי בנות הפרתמים והאחשדרפנים, שיש בהם מזרע המלכות. לא מעט כעם העיר הרבר בין גדולי המלכות דאלה. אבל טיב עשיתי, די לי שהם שוררים עלי בעניני הממשלה וכופים אותי לחתום על כתביהם בלי רצוני. אבל לכל הפחות בעניני ביתי אהי ברשות עצמו. זאת היתה נקמתי בהם על משפטם הקשה, ששפטו את ושתי על לא דבר, שכל חמאה היה רגש היושר והצדק שבה, שדרשה חרות לכל וגם לנשים ולא חפצה להתבזות, לבא לפני כל השרים להראות יפיה. יסלח לי הורמוז חמאתי. — וגם בלא זה, האיץ לבכר את הנערה האלמונית הזאת, אשר אין כמות ליפי ולמדות טובות בכל שני אלפי הנערות, שנקצו בבית הנשים? מה רב ההבדל בין כנות

תמצאו על פי זה כי מגלת אסתר, כלומר המוסר היוצא ממנה, מתאים בכל אל המוסר היהודי שבכל ספרותנו מכל דור ודור, הרי אות נאמן, שאין המגלה הזאת ילידת הויזן, כמו שהעלילו עליה המבקרים. רוח הגלות נודף ממנה? בזה אולי צדקה, אבל תקופת הגלות הזאת הראשונה הולידה את שאר התקופות כגולה, שהיו בהן אנשים רבים כמררבי, אטלא יברע ולא ישתחוה ומעמיד עצמו בסכנה על גדולת הנפש היהודית ונוצה בסוף. לכן ימי הפורים האלה לא יעברו, כי מהם תקווה נשקפת לנו, כי עוד הנצה נאותנו הלאומית ושונאינו יבושו.

**עינים מדינים.**

**הנצב הפיני באוסטריא.** ביום 10 יחדש זה הפתח מועצה הממלכה בוויין כמו הנסיון, כי הממשלה יודעה, שכברות רבה מוכנה לה שם, עד כה היתה לה מלחמה עם המפגנה הקטנה של המשכים הרקוקים ועתה התאחו כל מפלגות המשכים והסלבים הדרימיים והרתינים למפגנה אחת גדולה, הגדולה בכל מפגנות הפרוטנט, להלחם בממשלה הנכבית עד ירתה, יען כברתה את האשכנזים כבר רבר ילא שאלה את פירם במני המניסטריס, כמצב כזה אין לממשלה רוב בטיח כפרלמנט, לאשר את צרכי הממלכה הנחיצים לפי שעה עכ"פ. השעים הסוציאליים, קב"ה הסלבים המאוחרים בצרוף המפגנית הקטנה המתאוננת יוכרו לעכב את כל עבודת הבית, על כן ראה ראש המניסטריס ראשית לו, להכטיח לעצמו את תמיכת המפלגות הקטנות, שגורלו בידים, כי הם כלשוני המאזנים, לרכייע לכאן או לכאן. כן קרא ראש הממשלה בארון בינרה את צירנו הציוני ר"ר מאהל ער (ראש הקלוב ר"ר שמוכר אינו עוד בוויין, כי הוא ממפר בעשית שלום בין הרוחנים והרוכנים במועצה העיר במשרנוביץ, שריב חוק פרץ ביניהם) ונועץ עמו על האופנים, שעל פיהם ירצה הקלוב היהודי לתמוך ביד. שעה שלמה דבר המניסטרי עם הד"ר מאהל ער הפרטים לא נודעו עוד, וכן נשא ונתן עם האימלים. ובכן אם המשכים רק יתנגדו לממשלה או לא תחת הממשלה מפניהם, אבל אם ישיבו להפריע את עבודת הבית בשופרות, כנגרונות ובהפים, אז הסגור הממשלה שוב את הבית והמשורר בני פרלמנט על יסוד סעיף י"ד של יסודי הממלכה. רק מניסטרי אחד נפל והוא המניסטרי לגליציא אברהמוביטש, שקצפי עליו חכרו עד מקומו יכא ד"ר דולמבא, הרמקרט האומי.

**סר פחד המלחמה.** נכונה הוחלת השואפים לרם והמפחידים את העם לשם פנוצוא. כטרם התאחדו הממשלות האדירות, להזהיר את סרביא מפני מלחמה שהביא אברן בטוח לממלכה הקטנה, עשתה זאת רוסיא עצמה בהוד מנינה על הסלבים. סרביא ההנצלה לפני ממשלת רוסיא, כי אינה רוצה במלחמה וכי אינה מנינה כלל וכי מסרה גרולה בירי הממלכות האדירות וכל אשר הנורנה עליה כן העשה. על סמן הרבנעה הנה של הממשלה הסרבית החרשה, שזה עתה שמה אל לבת, כי אין לה להכנס בסכנת מלחמה עם מדינה אדירה, עתה זה ממשלה רוסיא, כי עליה לקבל על עצמה, כמחול על הרחבת גבולה בפירוש, שאין כל תקוה לה ישים ממלכה, וגם רוסיא כקבל, לא תעזובה כזה. ואם כן העשה, אז כל הממשלות ערכות, כי התן לה אוסטריא יפוי כח כשרה הכלכלה, להחליץ בעט מרלותה. סרביא לא ענתה עריון על זה, אבל אין ספק, שהיה אנוסה להסכים, אחרי שאמרה זה רוסיא בפירוש, שאין לה לקיות לעזרתה כררררר הרחבת גבול. — המניסטרי המירקי החדש לעניני הויזן ריפועט-פשא, כטרם נסע מזרונ אל ארצו, סר לפקרברירג. כפי הנשמע ינמור שם את הפשר עם בולגריא, כפי הצעת רוסיא, שרוסיא המחול על החיב, שהיא נושה כמורקיא, לטובת בולגריא ובה הסיק בולגריא את כפר חרותה. אם לא הבא בולגריא כזה, מן הגשם אל הטבילה, ואת היא שאלה קשה, שעל בולגריא תהיה להתישב בה, כי הוא בסכנה, שהחת עול מורקיא תשא עליה כולגריא מעתה עיל רוסיא, הקשה כנראי יותר. — הפשר בין אוסטריא ומורקיא כבר נחתם והגונם על סחירות אוסטריא ופניניה חרל בכל מקום, השרום כמורח הוא לעת עתה כמעט בטוח.

**על המצפה.**

**פורים וקרנבל.**

לעת השחוק ותהללות שלנו ביום האחר של פורים יש לנוצרים שני חדשים שרימם של הוררות ושחוק, שקבלום כירושה מן היונים העריקים, שחגנו את העת ההיא במשהת ושמחה, והלולים לכביד דיוניסוס אליל היין בגיל פתיחת היקב והספיות של היין החדש. אמנם כתוב גם אצלנו בשלחן הערוך בפירוש, 'משנכנס אדר מרבין בשמחהו אבל אין מי שישנה על זה, אדרבא בימים ההם התענו כרורות הקודמים שובכ"ס ה"ה. הן יש לנו גם שלשה שבועות לאכל לאומי ומי זה יבטיחני, כי הוא מתאמץ כאמת

להתאכל כמצוה? להטנע משמחת משפחה — מהיכא תיהי! אפשר להשמיט את השמחה הפומבית ל,שבת נחמו", אבל אכלות — מי זה יכול לצוות על הלכ? וכן הוא בשמחה שבאדר. אכן ביום האחר של פורים הכל מקיימים מצוה שמחה, לזה גרמו כבר המנהגים, שקבעו קרמונים בו ביום. וכן וראה מה כינונו לבינה. בין מנרגו פורים יש גם מניו, 'רב של פורים', יכנגד זה אצלם מניו, 'מלכה לקרנבל', אנו משתעשעים כמה שיקר וחשוב לנו והם כמה שיקר וחשוב להם. בפארין נהגים מימים קרמונים מנהג זה באופן רשמי. בני דלת העם שכעיר כוחרים להם, 'מלכה' יפה מתוך הנשים הרובלות כשיק. היפה כבר הנשים דארו זוכה לכבוד הזה, ביום כ"ו יחדש מרץ מלבישים את ה,מלכה לפורים' כנדי מלכות ממש בהוצאת חברת הפאשינג ומוליכים אותה במרכבת כבוד אל גשיא הרפובליק והיא מוכר לה מקפת המרינה כשם הממשלה רביד יתב ואבני שהם יקרות משוכצות בבתי יקר. אח"כ מוליכים אותה אל ראש האזרחים והוא משים על זרועה בשם העיר צמיד שר אבני ביקר. יכך מטיילים עמה ככנדי מלכותה בכל ערי צרפת ואיטליא, וכנגד זה מה עושים אצרינו רכב של פורים? איזה כבוד יחלקו לו? איזו כהנה נהגים לו? הוא מיבן הקלקרון, לזוזו, לחיבא ואמלורא! איך הם כרוממים את יפי האשה החשוב והמרומם להם מכר ואיך אנו משיפדים את הרבנות החשיכה והמרוממה בני מכר! באמת היהייר המרולד כיהיר ככדיחותי איני יודע להחברת ביום האחר המיוחד לו לכדיחותי. ככחינה זו היא שכור כר השנה ופכת כפורים והשכרות של פורים מה היא? הראיתם מימיכם יהודי כחכוסם בקיא כחויץ כפורים מתוך שכרות? הראיתם אף יהודי אחר כפורים מהנורר כרכתו כפורים? וטעות, 'חייב ארם רבסימי בפירא וכי' מה תהא עליה? אך על העבירה הזאת כודאי לא נחל נהגם.

**עוד הפעם היהודים בכוסניא.**

הגייע פעסמער זשורנאל" פרסם מאמר חשוב ע"ד זכות היהודים בכוסניא וכרכי ראש הממשלה האונגרית לדפומציא של חשוכי היהודים האונגרנים על זה. שהודעתי על אדותיה כבר על פי צירנו הלאומי ד"ר גבל כהמצפה. העתון ההוא מזכיר בתחלה את פרטי הרבר, שהממשלה רוצה למניע מהיהודים זכות הבחירה יען אין מספרם כזה אלף נפש כמספר כל כוחרי ציר אחר. בארכה הממשלה כאנקטה הכוסנית נתן עצה טובה ליהודים לכחור ככנדי לכארכסם. על זה התרעמו לא רק היהודים. כייאם גם הקתולים והמחמרים שכאנקטה. אחרי המונפרנט שהקהיל ראש המלה הווינית ד"ר שמשן בוויין פנה גם אל ראש אנודת הקהלות באונגנן ד"ר מ. מזעי ואל ראש המלה

אוי לי! דמי הנקיים שישפך המן יהולו על ראשי. חרצני הורמוז מאדם רע, מיד המן האכזרי הצילני, כי דשכית שלומי. טיב כי התנתי עמו, לעכב על על בל פנים את ההשמדה אחר עשר חדש. אולי עד העת ההיא יהפך השלטון ודורשי ההרות יגברו ויפילו את איש החמם למושואות. עשרת אלפי כבר כסף בקש לשקול לי בער הנפשות הנקיות. הלילה לי מקחת מידו! הלא את הכסף הזה יגזול אחרי כן מידו העם הדל, להרכות המה וקצף עלי, מגנזיו כודאי יא יתן. ב"ח ניסן בשנת י"ב למלכותי.

הדבר מהברר, נכונה היתה השערת, העם הנהוין לשבח הוא גולי יהודה. הסריסים הגידו לי, כי מרדכי בן יאיר מההלך לבוש שק לפני שער המלך וגוזו שערו וכתלחש עם ההך הסרים, המשרת את אסתר המלכה. אם כן אמת הדבר, כי המלכה גם היא מזרע העם הזה ואני אנה אני כא אם יודע הדבר למלכה. כושתי מפניה לקרוא לה ולהקור מפיה. השוים אומרים, כי כבר נודע לכל, כי העם, שנגזר עליהם כליון, הוא היהודים.

ב"ח ניסן בשנת י"ב למלכותי.

קה את נפשי ממני הורמוז אל האלים, כי טוב מותי מחיי עמל כאלה. הסריסים הנאמנים כרכונא וההך גלו לי ערה, כי אנשי הדמים קשדו קשר על אסתר המלכה, מחמד עיני וסגלת היי, להמיתה. כודאי

הם משערים כמוני, כי היא מזרע היהודים והם מפחדים, פן תפר עצתם להשמיר את עמה. עתה העמדתי עליה משמר, לא יצלה זממם בידם.

א' אייר בשנת י"ב למלכותי.

אורך הירמון, אשר נתת ערמה ותכונה בלב המלכה, כי ידעה להגן על נפשה יותר מכל אנשי המשמר, אשר העמדתי לפני ביתה. היום ככקר הזמינה את המן עמרי אל הכושחה, אשר עשתה לי וכערב הזמינה אותו שנית למחר. טוב מאד. בזה הסירה את ההשערה מלב הרוצח, כי היא יהודית ואת נפשה הצילה וגם אותי מנעה מהרפת עמי.

ב' אייר בשנת י"ב למלכותי.

מה רבה הכמת המלכה! זה חדשים שנגדה שנתי מעיני, כי יראתי מפני הרון אף אלקים על התי עם שלם מרף לפריצי חיות, אנשי בצע, השיאפים לשללם. כעצת המלכה צויתי לקרוא לפני את ספר זכרונתי מתחלתו עד סופו. והנה מצאתי כתוב, כי לפני שלש שנים הציל מרדכי היהודי את הי כהודיעו אותי ביד המלכה את דבר הקשר, שקשרו עלי כנתן והרש. עוד לא נעשה כל גמול למרדכי על זה. במקרה הקדים המן לכא היום ככקר השבם ושאלתי מה לעשות כאיש, אשר המלך חפץ ביקרו. הוא כודאי חשב, כי הוא האיש הזה ויעץ להרכיב את האיש על סוס המלך כרהוב העיר כלבוש מלכות ולקרוא לפניו.

אוי לו יאוי לנפשי, לכתר מלכותי הוא שואף! הוא הלא העלים ממני, כי העם הנועד להרג הוא העם היהודי וכן תפשתיו כלכו והיה אנוס. לשמוע כקולי. היום יהיה האיש הגאה הזה ללעג ולקלם על גאותו ורום לבו, שאין לו גבול. שאלתי את פי אדרגתא החווה ככוכבים ואמר לי, כי קיזכ קצי של איש הדמים הזה. סר צלו, אינני ירא מפניו עוד. האח מה השמה המלכה בשמעה את הכבוד, אשר עשיתי לגדוד היהודים! ענה נובהתי, כי דבת שק יוציא המן על היהודים באמרו, כי כלם כונגרים כמלכותי ושינאים אותי ומפירים קחותי. הלא מכר שרי ועבדי דק מררכי לבדו המל עלי והציל נפשי מדרת שחת. לישרים נאווה תהלה ואנשי דמים ומרמה יאבדו.

ג' אייר בשנת י"ב למלכותי.

כרוך אלקים, אשר הסיר היום רמים מכותי. הוד היהיר האנגי נתלה על העץ, אשר הבין למרדכי מצילי ממות. כרוד הרבר, כי גם יד המן היתה עם כנתן והרש, להרגני וררשת את כסאי. כי על כן זכס להרוג את מרדכי מצילי ואת כל עמו הנאמנים לי. כל סדרי הממלכה ישחנו עתה, את כל האהשרפנים והפהות מרבאי העם ועישקיו אמיר מכנס, רמם כראשם על אשר תרצמו את המן הכונג כראש הממלכה לרעת המלכות והעם. את השלטון אמסר לידי בני העם הדורשים חרות ולא יוסף עוד העם להאנח תחת

מן הירח. עלית וירדת הארץ נכרת רק ע"י מכונה מיוחדת. שעשה הוא לדבר. — מלחמת המורדים בפרס עם חזק המלך הולכה ומתנברה. המורדים הזדונו בעיר הממלכה בכומכות. ככל הערים התהוללה המלחמה וחללים נופלים לאלפים. אין כל שדמיו עתה בפרס. איש כל הישר בעיניו יעשה.

\*

ריטר פון גומפרץ. המיליונר הזה הניח ארבע מאות אלף כתר לצדקה. מהם חמשים אלף למהלכה היהודית בבתי החמשים אלף לתמוך מפרים בעלי מלאכה וסוחרים רשים. סך כזה לבית התמחוי וסך כזה לפתח הפועלים האורגים בבתי. כי אלף לבית היתומים היהודי. כי אלף לחי הנשים היהודיות וסכומים כאלה לחברות בלליות.

בארץ הירץ גינצבורג ז"ל. בפטרבורג מת הנדיב היהודי דוד. דוד שילד דרוסי בשנת ע"ז לחייו. הון דוד שילד לא היה לו ובשעת המלחמה אמרו עליו. כי ירד הונו למינין. כי הממשלה בזמן ההוא חשכה להרחיב לעצמה בהשמיטה חובותיה למיליונר היהודי. גינצבורג נמלט מן האסון הזה. משפחת גינצבורג הרוסית אינה כרות שילדי. אוצר ממון לכדי. כי אם משפחת שועים ואצילים יהודים אמתיים. בעין משפחת "רגניד", שהיתה בספרד לפני תת"ק שנה. בני גינצבורג הם כלם יודעי תורה ומצוותים בספרות העברית ועוסקים בה גם בעצמם. זה בשנה הזאת יסד גינצבורג בית לפרד גבוה לחכמת ישראל בפטרבורג. ככל מוסד יהודי, לחסד או לספרות הם הראשונים המשתתפים בה לא רק בכספם. כי אם גם בעמלם. הבארון גינצבורג היה יועץ הממשלה בפעל ותאר עקסצלנט היה לו. הצאר הנכחי ככדו באות הכבוד של אנא ממדרנה ראשונה והגראף וויטה בתור ראש רמניסטרוים הביארו אל ביתו. משפחת גינצבורג התחתנה עם משפחת כורדצקי הקיובית ועם משפחת גוטמאן הווינית בשעת הפטרבורג עמד גינצבורג בעצמו בראש ועד העזרה ולא היה קט לעמלו. בעיני גדולי המלכות ברוסיה זנס בעיני הממשלות האחרות גדול היה כבוד הבארון גינצבורג בתור אחד מגדולי הפיננצ של העולם.

יביתת יום א' ברוס'יא. בועד העבודה ברומה דרוסית עוסקים עתה בשאלת יום א'. בועד הזה משתתפים גם כאיזכה המחמדים והציר היהודי פרידמן. אלה האחרונים דרשו שלא להמיל חובה על כל אדם לשבות ביום א'. על מענת הרוסים. כי על כל אדם לשבות בשבת של העם המושל כמו בארצות המערב. ענה פרידמן. כי בארצות המערב בני אמונות אחרות הם מתי מעט וברוס'יא הם רבע העם. גם באיזכה הפולנים דרש להמיל על היהודים שביבת יום א'. על זה ענה פרידמן: מה אתה ירא. שהסוחרים היהודים ישיגו את כל הקונים ביום א' ? הלא מעט הסוחרים הנוצרים ישיגו את כל הקונים ביום השביעי. הדבר לא בא להכרעה.

גרזשים. הפוליציא הרוסית מגרשה בשקידה עתה באמצע החרף את היהודים מכמה מקומות, שאין להם רשות לגיז שם. למרות פקודת המניסטר שהפסיק את הגרזש. המניסטרוים הפנימי דורש מאת המניסטר, להמיל חובה על הפוליציא להשגיח על הסוחרים היהודים הבאים לרוס'יא הפנימית להגלי מסחרם אם באמת הם עוסקים שם. במסחר הזה שעליו תעודתם.

מסחר הנערות. שונאינו אומרים כי רוב מסחר הנערות והבאתן לבתי זמה הם בידי יהודים. עתון אנגלי חקר ודרש בדבר ומצא. כי אין זה אלא דבת שוא. אמת כי גם יהודים מתעסקים בזה. אבל לא יותר מבני עמים אחרים. אבל תחת שסוחרים צרפתים, ספרדים ואשכנזים מומחים לרבר ובקיאם בחקי כל הארצות ויודעים להזדר ואין חברות להציל שבוייהם מידיהם וע"כ הם עושים עישר גדול. הנה הסוחרים היהודים ידם על התהנותה. כי אינם נזהרים כל כך והם נופלים ברוב בידי הפוליציא. ע"כ ידמו הכל, כי רק היהודים הם עושי התועבה הזאת. בכל הארצות ישנן חברות יהודיות לשמור את הנערות ולהלחם בסוחרים הנפשות.

אמנם בקש מאת נציב ירושלים סוכחי כ"י לכמל את הפהקאית האדומות. שנתונים זה עשר שנים לכל היהודים העולים הנה, לאות שאין להם רשות להשתקע פה, אבל הנציב לא מלא בקשתו ועוד היום לוקחים מכל העולים את העודות מסעם ונוהגים להם פהקאות אדוכות כמו במשטר הושן. בשבוע הזה באו ליפו ארבעה יהודים מרוס'יא ובידם לא היו העודות כסע ורא נהנו להם פקודי החוף לעיות והכריחו לשוב אל הספינה. על אחינו היהודים לדעת זאת, כי אסור הבניסה. עומד לע"ע בתקפו כמו לפני החשמה.

בהשתדלות מר מנדל קרמר פה השיגו העהונים העברים, "הפועל הצעיר", "ההרות", "הפרדם", "העברי", "העם" רשינות. גם השתדל מר קרמר לפני פחת ירושלים, כי יבטרו את כתב ההתחיבה, שהיו היהודים נהני מורקיא חייבי לתת להרשות בקניהם בתים וקרקעות, כי לא ישכירונו לנוגים יהודים ולא יבנו בית הפלה ובית חולים וכדומה. הוא קרא הגר על זה, כי המנהג הזה סותר את חקי החשמה ואות קלון הוא לבל עדת היהודים. הפחה נעתר לו והמנהג בטל. והמנהג הזה לא רק חרפה היה, כי אם גם הפסד ממון, כי בעד השטר הזה שלמו כל אחד עשרים פרנק ובשנה אחת היו היהודים מפסידים לערך עשרה אלפים פרנק.

מעיר הממלכה באו הגוים שרי הממשלה, לעשית קץ לסכסוך שבין הנוצרים היונים ובהניהם. עמיהם באו כשני אפיו איש צבא, לשמור על השלום והסדרים בירושלים.

הרה"ג מו"ה חזקיה שבת, חכם-בשי בחלב ומ"מ חכם-בשי בעירנו, רוצה לשוב לעירנו, כי נכד ממנו לעשות שלום בין המפרדים בדבר הרבנות, מפני עקשנות הירוש ר' אהיה פניול, שאין לו חשק לרדת מעל כסאו ומפלגתו אינו מניחה להביא לירי בחירה חדשה.

## מכרוז ומרחוק.

שונות. המהלומות בירושלים בין דכהנים היונים והעריבים לא פסקו. המלגרה מודיע שוב ע"ד ישפיות דמים ביניהם. — מגפת החולירע פרצה שוב בסוכיות פטרבורג ורבים חלליה. — המניסטרו האוסטרי לפיננץ הוציא שטרי חוב חדשים על חשבון פפת הממשלה (שאמצעינע) על סכום 220 מיליוני כתר וישלם חמישה אחוזים ממאה רבית. — הפרופסור המר בבולין גלה. שכמו שהים עולה בכל ששה ימים ויורד ששה ימים. כפי שהירח מושך אותו למעלה. כן גם היבשה נמשכה

להשיב את רעת המן האנגלי, אשר בקש למלא את ממלכתו דמים וחמם. מרדכי והמלכה בתבו בשמי אל כל הפחות והאחשדרפנים החדשים, אשר שמתו בכל מדינות מלכותי, כי במלה הגזרה להשימד את היהודים וכי על העם הפרסי להנקם במדבאיו שרי הרשעה והחמם. נשברה זרוע רשעים ובנפול רשעים ישמח גם העם. ובעצם היום, אשר יצאה הגזרה להכרית את העם היהודי יכרות העם הנושע את כל שונאיו ולוחציו עבדי המן האנגלי.

י"ד אדר בשנת י"ג למלכותי.

נפלא ונשגב העם היהודי. על פי פקודתי נקמו גם היוזורים אתמול באויביהם ולוחציהם ובעוד אשר כל המון העם שדח ידיו בכזה ולקח שאל שולליהם, כי הלא כל רכוש השדים המוסרים מכניהם הוא בצע מעשקה, הנה היהודים לא שלחו ידיהם בכזה. ועליהם אמר המן וחבריו, כי אנשי בצע הם, עושקים את העם ומנצלים את מלכותי! מה צדק משפטי בראשית מלכותי, כי השרים גוללים את עון בצעם על ראשי החלשים, שאין רב ריבם.

ד"ר מ. גראנעדצונג.



בכודפסט ד"ר ווינמאן, להשתדל עם דועד היהודי האוסטרי יחד בשביל זכות יהודי בוסניא. דועד רוויני בקש לבא כבודפסט על אדות זה. ואמנם גדולי יהודי אונגרי דברו עם חבר האנקטה היהודי ד"ר שומא ווישונטאי ותוצאות הוכוח רן: דדחות קודם כל את יהודי אוסטריא, שלא להשתדל עמיהם יחד משום כראית עין. שלא יאמרו רמדיארים. כי יש אחדות בין היהודים בכל הארצות ואינם איפא כדיארים נמורים. אמנם היהודים בכוסניא דורשים זכותם רק כתור בעלי דת אחרת. אבל בכ"ז יש השש וחוס של לאומיות בדבר. מנהגי היהודים בכודפסט הזהירו איפא את אנשי דועד היהודי בוויני למעשה להזדר. שלא יבאו והם עצמם ישתדלו בשביל יהודי בוסניא. עפ"ז דבר ד"ר ווישונטאי כשעה שקמה עם ראש הממשלה ד"ר ווקולה וספר לו ע"ד השתדלות היהודים אצלו. דמניסטרו ככל את הדפוטציא ואמר להם כך: אונגון עומדת על נדתה והשקפה של שווי זכות. ע"פ שמתה זו תלך דממשלה גם נענין בוסניא אם יוצע לפניה לדסכים לתננות השלטון שם ונגין עד זכות היהודים. אין רוצים לשלול מהיהודים הזכות לבחור. גם בא-כח מיוחד יהיה ליהודים בפרלמנט בוסניא, כי לראש דמולה בסאראיעווא יהיה מושב כפוע בו בני בחירה. אבל גם הזכות להבחור אין רוצים לשלול מהיהודים ואם אמר כן איש מן דממשלה טעות היא בידו. כבוא הרבר לפני דממשלה האונגרית לדסכמה. תישקוד נזכות אשר בידה לדגין על זכות היהודים להשוותם ליתר דתות. עוד נכצא איזה אופן שיוכלו היהודים לבחור ב"ב לכות מספרם ומצער. דברי המניסטרו האונגרי יועילו גם לעמל הועד היהודי באוסטריא. אות למונה כבר נראה כזה, כי העתונים הווינים התחילו לעסוף בדבר כלי משאפים בהתאמה לדבר, ופרד ה. רק ארגנם שד דאנטישמים בוויני נאנח בכריות על דהישש. שישו היהודים בכוסניא לתושבי דארץ. הוא כגדה נכאמר ארוך את הכדיארים וממשלתם על עמדם לימין היהודים ומכום וככנם בכנוי הושן "עבדי היהודים". למען יבושו כמעשים. אבל אנחנו לא נירא ולא נחת כתבוע משפטנו בכל אופן שאפשר. ביום 10 לח' יפתח דפרלמנט דאוסטרי. החובה על המלוכה היהודי להכניס אינטרפליציא על זה אל ראש דממשלה ובודאי לא יעשה הוא את דברי חברי האונגרי פלסחך. א. ב. ווערנער.

## מכתבים מארץ ישראל.

ירושל"ב. לצערי עמי להודיע, כי מה שנהפרסם בעתונים וגם ב"המצפה" גליון ה', בי אסור הכניסה לא"י נטל, לא אמת הוא. מר בן יהודה עורך "הצבי"

שכט רשעים. דרור אקרא לעם וידעו, כי מלכי חסד הם מלכי פרסומדי.

ד' אייר בשנת י"ב למלכותי.

ככל אשר שערתי מראש בן הוא. מרדכי היהודי, אשר הצילני ממוה, הוא דוד המלכה ואומנה, ומורע מלך ישראל הראשון המה. אני מראש הכרת, כי אין אסתר מבני דלת העם, כי דם מלכים בגידיה. הלא צורת פניה ובל בנין אבריה, אפי נפשה וערנה מדותיה, חכמתה והכונה, גאותה וצניעותה, כל אלה יחד העירו, כי מורע המלוכה היא. ואשר העלימה את הרבר מכני עם כה הוא מיראה מפני שרי הזון ובן המדהא בראשם, אשר שנאת מות ישנאו כל בן עם זר וביחוד העברים הישרים, אשר עלינו רק לאהבם, כי דהם ומנהגי חייהם דומים לאלה של הפרסים עבדי הרמוז, וגם מלך פרס הראשון, כרש, קרנם באהבה והיטיב עמיהם בעבור זה. על כן כאשר הביאה המלכה לפני את דודה וראיה, כי חכם גדול הוא ועוז והכונה נפלו לחבל לו, שמתיו על בית המן והוא יהיה מעתה ראש יועצי ומנהל מלכותי. גם המלכה השתהף במלכותי, כמו שבקשה גם ושתי והרשעים מנעו ממנה.

כ"ג סיון בשנת י"ב למלכותי.

היום הגשחי קרבן הודה להורמוז, כי עזרני

תנאי "החצפה":

שלא לקראת חנם ולא בשעת קריאת המגלה ולא שוכב או עומד או מהלך. מי שירגיש את עקיצת "החצפה" על בשרו, יתחבב מנודף לרודף ולא יכירו, כי אותו יעקצו פה. כל מי שימצא את עצמו נעלב בדברינו — אליו דברינו מכונים. והרשות ביד כל נעלב להגיד, כי רק שהוק של פורים היא כל "החצפה" ואין כראי לשום לב אליה.

מודעות

על מכירת רכנות ומנדטים ומשרות גבאות, כפי גודל העיר.

מחיר "החצפה": בקרת בעין טובה.

# החצפה

## עתו שבונו מגיד לכל את האמת בפניו.

העורך תוצפת איש-האמת.

נכנס לאור כמה פעמים ואינו נכזה.

קונקורזים על "כף הסכסלים" ועל עשרה בטלנים ועל אומרי קדיש ועל עושי בחירות ועל שאר כלי הקדש ביול הוול. נקולונגים על חבורות ועתונים שהלכו לעולמם, איננו מקבלים. ברכת מזיז לפושטים את הרגל לנושיהם או למי שנולדה לו בת שביעית או למי שנושא בת ע"ה מכוערה בלי כסף — איננו מקבלים. ארגו המכתבים איננו מדפיסים רק פעם אחת בשנה מיום שהתחילו הולכי בטל לשאול אותנו, מתי יהיה יום השוק ברקיע או מדוע לא הרפסנו את פיליטונם הגנוב או את מאמרם שאין בו אף מחכמת חזרו של רפבי, שלא אבלה תפל.

## מכתב מסרביא.

בלגרה. ראשי הקהל רפה פנו בבקשה לתשע עשרה הקהלות הנדולות והחשובות בכל ארץ גליציה, הנתבעות ונותנות לכל דבר שבקרושה, בהיות שימי הפורים ממשמים ובאים, ויאילו ראשי הקהלות האלה, הנודעים לשם ולהללה בכל קצויהם בצדקות פזרונם, שבל הפושט יד נוהגים לו, לשלוח "מנות לאכיונים" לעם הסרבי האומלל, העושר הישר והטוב עם בני ישראל הדלים בתיכס. הוא עני באותה שעה, וצריך לא עלינו לירי מהנת כשר ורם ולתמוך בידם בשעה שחרב חרה מינחה על צוארם... ביום השלישי קבלו תשובה מהם ומכים בנוסחא אחת ו"ל: "פולנים אנחנו ונאמנים לארצנו הפולנית וחלילה לנו לבגוד בה, ולהת יד לפושעים ירדיו הרומים. כעשה כזה יכולים לעשות רק הציונים, הבודדים בארץ אבותם ולא אנו... ולכן לעזאזל הסרבים הנכזים, רועי החורים, ויפלו בשבלים מאחרי המגל ושלום על פולן ועל אוסטריא אוהבת השלום". נשיא קהלתנו, בראותו כי ראשי הקהלות השיבו פניו ריקם, פנה בבקשה הנ"ל לועד המרכזי של ציוני גליציה, ואחרו ימים אחרים קבל תשובה בזה הלשון: "בבקשתכם נתמלאה, נהמוך בידי הסרבים האומללים בכל האפשר, אבל לא בכסף, כי כסף אין בירידנו... נס אנו צריכים למריה רבספא. אבל חמר למלחמה נשלח להם. שלחנו צירקולר לכל אנודותינו, שיחזרו הציונים מבית לבית, לקבץ את גרעוני-החרובים וגרעוני התמרים, שנשאר מסעודה חמשה עשר בשבט... ואת הרגלים, שנשאר בידי התנוקות של בית רבן משמחת תורה... ואת הקשתות,

## ענינים מדינים.

פשר בן המשכים והאשכנזים. הממשלה האיסטרית נובחה, כי אחת הסבות הגורמות בעם וקממה בין המשכים והאשכנזים היא יחס היהודים אל שני העמים; בעוד שמספר המשכים הוא פי שנים ממספר האשכנזים נביהם ובמורביא מסתפחים יהודים פי שנים בלאום האשכנזי מאשר בלאים המשכי. על כן בין הנאי הפשר ישנה תקנה, ששני הלאומים יחלקו בנפשות היהודים לפי מספר נפשותיהם. אין רשות ליהודי לקרוא לבנו אינגן עד שירע, ששני שלישים מילדי היהודים נקראו כבר ווענצלי. ככתי הלמוד הגבוהים ילמדו שני שלישים של בחורי היהודים באוניברסיטה המשכית ורק שלישי אחד באוניברסיטה האשכנזית. וכן המושמרים יתחלקו כן. ע"פ הגזרה הזאה נפסלו שני שלישי רבנים בביהם, כי אין אף אחד מהם יודע משכית היטב. אומרים שיש עתה תקוה לרופאי השנים של יהודי רוסיא, שגרשום מרוסיא הפנימית, דהחקבל על בסאות הרבנות הפנויים בביהם, כי שפת רוסיא בשרה שם.

מלחמת סרביא ואוסטריא. דושירדזשי הקמן בן מלך סרביא בראש חילו הגדוד של סרביא הועירה הולך וכונש את כל הממלכה. כבר נפלו בידו רוב אונגרי וכל בוסניא והוא שם עתה מצור על וויין הבירה. הנוצרים-סוציאליים ולואיגר כראשם יצאו לקראתו בבריעת ברך והגשת לחם ומתה והם מבטיחים לו, כי הם עמלו המיד למסור את השלטון ל"האישי הקמן". רק לגליציה לא יקרב, כי הצדיק מבלו פעל אצל ירדיו הפריצים הפולנים, שלא יהנו רשות לסרבים

הנמצאים עיר בירי נערי בני ישראל מ"ג בעמר ראשיתקר. כל הנ"ל נקבץ במספר רב מאד, ואנו שולחים אותם לכס במסע מיוחד... חוץ מזה השתדלנו אצל משחקי משחק אשורוש ומשחק מכירת יוסף בכל הקהלות, שישלחו לנו חנם את כל תלבושהיהם, חרבוהיהם, כדוניהם וגינקם ועמרוהיהם ונשחם לכס היכף א"ה ביום שאחר שושן-פורים... — ביום ג בא המסע המיוחד מלבוב לעירנו מעין כלו בהנשק והמיניציא הנ"ל. נשיא הקהלה הלך עם רופטציא אל מיניסטרי המלחמה והודיעו את דבר התמיכה, שקבל בעד הצבא.. המיניסטרי שמח מאד ובלוית "הננראל-שטט-שיף" ועוד גנרלים מומחים אחרים הלך לבדוק ולבחון את הנשק הנ"ל ומה גדלה שמחתם בראותם את החמר המפוצץ ואת כלי המשחיה הנוראים שקבלו... גרעוני התמרים, אמר המיניסטרי, טובים מאד ליריה ככלי תותחנות... וגרעוני החרובים ליריה בכלי נשקנו... הגנרל-שטט-שיף, התפלא מאד על הקשתות והעיד עליהם, שעולים הם בכח היריה שלהם על נשקי-המבונות, שהכינה אוסטריא. הדגלים, אמר המיניסטרי, יפים מאד ואחלקם בין לגיונות המהנדסים, בתלבושה והחרבות של המשחקים בפורים אלביש ואזיין את פקודי חיל המלואים. מכתרי אשורוש אברה את היקר שנכלם כשים על ראש פטר-חמור מלכנו האדיר, ומתלבושה ויזהא אברה את היפה בכלם, להלביש את היורש עצר גיאורגל. בשם המיניסטרוים ובשם קהלתנו אני מביע בזה את תודהנו מקרב לבנו לכל הציונים. מזכיר הקהלה שצ"ו.

## ליל נדורים בפורים.

מקדש לאכיו ר' משה ווייס בתור משרות-מנות מאת בנו שמואל צבי ווייס — גורדק.

שמשון מאיר הוא עני מדוכא, חנות קטנה לו ומתפרנס ממנה בדחק. ואם תרצו לדעת, הרי הוא עשיר כלומר שמח בחלקו, ומיטיו לא התאונן על רוע מצבו, ואצ"ל שלא בקש תמיכה מידי בשר ודם. די לו בכס תפוחי אדמה משבת לשבת. ילדים אין לו, אשתו בילה גישל היא עקרה, זה חמש עשרה שנה עברו מיום חתונתו. הוא נוסע פעמים בכל שנה אל הרבי ועדין לא נושע בבן זכר. ובכ"ז הוא תמיד שמח ועלז, על פניו המלאים מרחף תמיד רוח גיל וחדוה, ופיו מלא שחוק ולשונו רנה. בקלזו מעריצים אותו מאד ואוצרים עליו. שהוא משמח אדקים ואנשים. ככל "שעת חדוה" הוא נוטל חלק בראש. הוא הראשון היוצא במחולות. מפזז ומברכר מוחא בכפיו ומרגן לו המלים השגורות תמיד בפיו "והיית אך שמח" ומושך אליו את כל החסידים לרקר בעגוד סביב ה"שולחן". את שפת המשקה איננו שונא ביותר, אדרבה. המשקה הוא נחמתו בכל צרה שלא תבא. משל בפיו: "לוא המשקה שעשועי, אז אבדתי בעניי". כשנודע לו ששמחה בבעונו של אחר מאנשי שכומו, נהנו מן הויזים המקדימים למצות ובא בראשונה, וכששואלים

אותו מדוע מחר לבא. הוא עונה. הלא מקרא מלא הוא משקני. אחרך נרוצה. ואף שהמשקה הוא "אחי הטוב"... אעפ"כ לא היה שבור מימיו. ידען גדול הוא בהלכות שתיה גדולה... ומושל על המשקה ולא המשקה עליו. אולם פעם אחת השתבר באמת ולא באשמתו. ומעשה שהיה כך היה. ליל פורים היה והלך, כמנהגו בכל שנה. לבית ר' חיים יואל הגבאי דקלז עם אותם יחידי סגולה" המתאספים שם בכל פורים. בי יום ספירת אביו של חיים יואל הל בשושן-פורים, שם הם מתפללים ערבית בצבור. חיים יואל אומר קדיש. ואחר התפלה הם יושבים סביב השולחן לשתות-תקון. אבל לא הרי התקון הזה כהרי התקונים של כל ימות השנה. שם שותים "תקין" כ"אות לליל פורים... כי דרך אנכ יוצאים "בתקין" הזה ידי חובת שתיה כדת. אחרי הרקת בוסות אחדות בני החבורה מתלהבים ומתעלים לעילא ודעילא... ואנפרזן נהרין בנהירא עלאה... ובלהזן מתעשרין בנשמתין חרותין... דוהרי דולקים ירובכו בקול ומרכים לדבר גבוהה גבוהה ע"ד סוד קדושת פורים ופירוש המגלה בדרך רמו וסוד, וזוכרי זמירות יזמרו בקול "שושנת יעקב", וכשהשמחה מתגברת והלבוש מתקרב ומתרכקים, אז אלו ואלו ברקד מרקדים וברגן מרגנים, וכה הם מתעללים ומתענגים עד זמן קריאת שמע שד שחרית. כלילה ההוא. כשבת הגבאי ואנשי שלומו סביב השולחן, והשתיה התחילה כנהוג, התפאר ר' שמשון מאיר,

כי מיטיו לא קיים את צווי חז"ל "לכסומי בסוריא עד דלא ידע בין ארור לברוך". כי יותר מה שהוא שותה, יותר דעתו מתישבת ושבלו מתחדד ומחו מזרזק... ואפילו אם ישתה כל הלילה בלי הרף לא ישתכר. אין כחך אלא ב"ש ומי דבש" השיב לו רגבאי בשחוק. הראה נא כחך ביין. אחי מפ' שמסחר יין לו, שלח לי "משלוח מנות" חבית סטנה יין טוכאי "יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו". שתה איזו כוסות ונראה מה יהיה בסופך". בן, כן! קראו כל בני החבורה. הראה כחך ביין". "אע"פ שאינני שותה יין רק מפסח לפסח — ענה הוא — בכ"ז הבה אנסה. ועתה יגדל נא כחי ביין, כאשר דברת לאמר. חיים יואל, תנה לי מיין עתיק של אחיך; אולם התתן לו כמה שאחפין? "יותר ממה שהענל רוצה לינוס הפרה רוצה להניק — ענה הגבאי — אני אתן לך לשתות כמות נפשך. אבל דע, כי היין חרף הוא מאד מאד. ולחש באזני יוסל יונה השמש המזוג את הכוסות. למזוג בוסו של שמשון מאיר חציה יין וחציה "ש שפירט. וישב אל השולחן ובחשאי גלה סודו לחבור, שישב אצלו וחכרו לחברו עד כי כלם ידעו כיצד ילמד "בלק" עם שמשון מאיר, המתגאה בכביאותו בחכמת השתיה... השמש עשה בכל אשר צוה עליו רגבאי. שמשון מאיר שתה ולא הרגיש, כי יינו מהול ב"ש, כי לא היה "מבין" עד יין, ואחרי שהריק כוסות אחדות היה לו "מראה כהן"... עיניו נוצצו, מצחו וחממו נתארמו. ואנלי זיעה כסו את פניו





הוא מביא את המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת. המבוא מפרט על המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת. המבוא מפרט על המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת.

הוא מביא את המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת. המבוא מפרט על המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת. המבוא מפרט על המושגים המרכזיים של החשיבה הנוצרית, ומהווה בסיס ללימודי הדת.

נשען בכסאו המרפד ומרחף בעולמות השיר... והנה נפתחה הדלת ויפיע מקם ספיר, מיופה ומקושט והדרו בלבושו נכנס לבקר. לפני לכתו לראות את פני המשורר, מכל ש"י מבילות במסוה בת מ' סאה, ויוקף את שפמו כזנבות הלמאה, ויענדר לצוארו צוארון נבוה ולכן, וילבש פרק שחור, כספדת ה"בון שון", ויקר וישתחו עפ"י תר"ג מצות הנמוס ויפתח את שפתיו בחן ונעימות: "רנני מתכבד להתייב לפני הדר כבודו, מקם ספיר, סופר הסוציאלי-דמוקרטי" עברו, עוכר חרוט ונאמן בעד הפרוליטריון, נלחם במסירות נפש נגד בעלי ההון, מסדר שביטות ושטרקים בכל גליציה, מק"ה נאראיעב ופשמניזון עד דוכומיל ואימיניה. מתנפל על הציונים הבורגנים - ימח שמם וזכרם! - החפצים למשוך לארץ ישמעאל את העם, כדי שיוכלו לנצלו ולמוצץ את הדם, למלאות כסף וזהב את כיסם וקפתם. והריני מבקש מלפני רום מעלתו, להביע לעבדו את מבטו והשקפתו, איזו מפלגה תביא לישראל תשועה, ואיזו שפה להיות לאומית ראויה..." "מאר מאר, - ענה מורים, - גדולה שמחתי שאנה המקרה להפגוש עם בן כתתי, בודאי ידוע לאדוני מה הוא אידיאלי; אני עוזר ראשי בעתון סוציאלי, ואני מאמין אמונה שלמה ומעולה, שרק הוזה. פ. ס. תביא לעולם גאולה, וכבר כתבתי בה"פארווערטס" ועוד כעתונים שבעללא ובזמן קריב יסלו הבורגנים,

או נכון יותר בתור אינו יודע. והמסקנה באה מאלית, דיה לנו כזה עדותם של שני גדולי הדור, אשר מלאה הארץ מחכמתם בתור חוקרי הטבע, קרל עינסטן פון בער ורוברט מאיר, שאמרו שניהם, שהמסקנה האחרונה של ששת דרוויין היא אמנם אתאיסטית, אבל רק מפני שמצאו בה חוסר לאתאיסטים כבלוה כל המשכילים. אני לא אוכל לעסוק פה בכך השאלות העומדות ברומי של עולם, הכרוכות בששת דרוויין, לכן אצמצם דברי ביטטה הזאת בלבד ומעכה בזמננו. כבר לפני דרוויין נתן החוסר לינאי את לבו, להתבונן ולחמוד על סימני ההתקיימות של המינים והסוגים השונים של היצורים ויסד שטתו בחקירת הטבע על היסודות, שהיא עומדת עליהם עד היום הזה. ודרוויין נתן לבו ביחוד לשינויים, שבין מיני היצורים (וואריאציות) ולהשתנות כל מין ומין מעט מעט מן הצורה, שהיתה לאבותיהם הראשונים, וגם התבונן על הסמנים, שיש לסוגים ולמינים שונים בשותפות. - טעות היא לחשוב, שלינאי לא ידע או לא רצה לדעת את השוניים. שיתהוו במינים השונים בדרך התפתחותם ושנשלמו ממנו סמני השותפות. באמת הוא כבר האמין בהתפתחות כל מיני הסוגים ממין אחד קדמון, רעיון התפתחות המינים במובן זמננו נובע מזמן לא מר. היא היה הראשון, שהתאמץ ליסד תורת ההתפתחות של היצורים השונים המושלמים מיצירה אחת פשוטה על ידי שתי סבות טבעיות. הסבה הראשונה היא כח התפתחות פנימי, בלומר כח ארגנים פנימיים, אשר יגרמו את המשטר השמתי וההרני, להעביר את היצור מצורתו הפשוטה אל צורה מושלמת מחוברת ומורכבת. והסבה השניה היא ההרגל להשתמש באברים ידועים או שלא להשתמש בהם. אברים שבעל החי משתמש בהם מתפתחים והולכים ויגיעו לשלמות יותר גדולה כרבות הימים ואברים שלא ישתמשו בהם מתנוונים והולכים ובדרך הזאת ישתנו היצורים מזמן לזמן, זאת היא שטת לאמרק. אלא שהוא אומר שהתפתחות הרומם לצומח והצומח לבעל חיים היא אי אפשרות ורק הבורא שם בהצמחים ובבעלי החיים את כח ההתפתחות. לא כן דרוויין. הוא לקח ממלתוס את רעיון "מלחמת הקיום", כלומר הפריה ורכייה של היחידים מסוג אחד מסוגי היצורים היא כמדה מרוכה מכמות אמצעי מחייתם. ולפי שאין מזון לכלם הם אנוסים להלחם עליו וסופה של המלחמה הוא אכדן החלשים וקיום החזקים מאותו המין, ואת כחם החזק הזה מנחילים החזקים הקיימים לזרעם אחריהם וכך יתקנו המינים, כחות חדשים מתחדשים בהם וכרבות הימים יתפתחו בדרך הזה מינים יותר שלמים. שטת דרוויין היא בקצור: מלחמת הקיום, מפלת החלשים וקיום החזקים. אך כאן תתעורר שאלה חמורה: סברת מלחמת הקיום והשאת החזקים





את הובח בדברים האלה: מכל ההצעות לא נשמעה אף אחת, שאפשר להוציאה אל הפעל, אני אציע, שכל אחד ואחד ממנו ירשים לו עותון לעצמו ונחליף איש איש עתונו בעתון רעהו. כה יהיו לנו אלפי עתונים חנם, ואז לא יוכלו גם העורכים הזקנים להשיב פני עורבים ריקם. — וכן נגמר פה אחד בתרועת שמחה של נצחון.

**מַרְפֵּשׁ הַקֵּהלוֹת.**

אחרי הפשרת השלג הרב והקרה בערים הקטנות נעשה שם רפש מלא-רחב העיר. והימים עמוק ושמן כל כך עד שאדם התוחב רגלו בו בבקד יוציאנה בערב — יחפה. אכרים זקנים, המנכאים עתירות, מכתיחים. כי בחדש המון יכירו עוד את הבוגן הזה על בנדי המשי של היהודים שם, שיהיו מנוקדים בנקודות עיניה אפורות עד למעלה מן האבנט. יהודי החצרות נושאים ונותנים עם הפריצים, להחכיר להם את אגמי הכוץ אשר בשוק, לנרל שם קנה וסוף לשבועות וערבות והושענות לסבות, כי המסחר בשוק גם בלא זה לקוי. שמועה רעה נשמעה באחת העירות, כי שר המחוז גזר לפנות את הרפש מפני פחד החולירע הבא מרוסא. הפרוצים וראשי הקהלות פעלו אצל הנציבות, לבטל את הגזרה, שאין הצורך יכול לעמוד בה. היהבן לקעקע בצתם של ישראל? הבוץ נתחבב כל כך בעירות עד שהחליטו שם, שלא לעשות עוד בפורים כיום המן ממולאים בפובידל אלא בביוץ שחור ושמן. החסידים נמנו וגמרו, שלא לרקד בשושן פורים במנעלים, שמא יענב הבוץ שעל קרקע הקלוזי והנעלים תשארה שוקעות בו; בפומסקאות ירקרו. וגם בלא זה כבר נמצא על פי סוד, בי פורים דומיא דיום הכפורים. יש אומרים, כי בשביעי של פסח בשנה הזאת לא יצטרכו עוד לשפוך את הקיתון של שופכין על הקרקע לפני הרקידה, כי יש ברכה ברפש גם בל"ו.

**מכתבים מערי המדינה.**

**קראקא.** (חלוקת כבודים) היהודים הכדתי תלויים כקראקא המציאו כאספתם האחרונה המצאות-חדשות. לחלק כבודים ומשרות ביניהם: א) כל יהודי בן תורה מכל עיר, שיש בה סניף למפלגתם. יתמנה למיוץ כקראקא ב) רב אכ"ד לא יתקבל כקראקא כעולם, למען לא תפסס משרת שלשים הכודרים וכבודם, ג) ועד קבוע של טלשים איש יחד מקרבם כשם "בוזן ובורס" ויתחלק לכל בתי המדרש והמנינים, לברוק את הציציות ואת התפידין. ד) ועד אחר שד ב"ג איש מהם יקבע. לברוק

לסופרים עברים, לראות פרי עטנו קבוע בדפוס ואם לא הענג היחיד הזה — למה ולמי אנחנו עמלים? הנהיה מניסטרס בממלכה העברית או פרופסורים באוניברסיטה העברית או אולי רבנים? הלא זה אי אפשר. אף אם תבקשו בכל בדור הארץ לא תמצאו ממלכה עברית ואוניברסיטה עברית והרבנות מסירה לנכדים ליוושת עולם. לא נשאר לנו איפא מקום להגדר בו רק שנכתוב כלנו בשלשת או ארבעת העתונים העבריים הקיימים עכשו. ואם גם העורכים נועלים דלתים בעדנו, אנה אנחנו באים? למה למדנו? למה בלינו עתותינו לריק? הכו עצה מה לעשות עם העורכים, להרך לבותם, שירפסו את כל מה שישלח להם כל אחד בכל יום ויום. — רשות הדבור השיג מר ינוקא. פתח ינוקא ואמר: עזתי היא, ששום כחור לא יחתום על עתון עברי רק בתנאי, שיוכל להרפים בו כל מה שיכתוב בכל יום. פתח מר יקמן ואמר עזתי, שנלך כלנו אל המערכה ונגזול ביד חזקה את סל המערכה, לשרפו כאש, למען לא יוכל העורך להשליך בו את עמל ידנו. פתח מר רבנר ואמר: אני כבר היית עורך בעצמי, בה אחיה, שם עתוני היה "המישן" וכבר נקמתי בעורך "המצפה", עשיתיו ללעג ולקלם בעתון עברי אחר, כי ממני מקבלים, כי הלא עורך גם אני, וגם על סופרי "המצפה" הקבועים שפכתי קיתון של כוז וקיקלון עד שיבושו עתה לכהוב בו; דמיתו כי עתה יהיה עורך "המצפה" זקוק לנו ויכניע עיפו הקשה ואין קול ואין קשב! אף למענה לא זכיתו ואף לא לגערה. פתח מר זוטא ואמר: אהם כלכם חמורים, מפשים שאין כמיהם, אינכם יודעים איך להנהג, אני וחברי נוהגים, כי בשלחנו דבר לדפוס אנו כצרפים המיד קרטה או מרקה להשובה, כי הלא ידעתם, שהשולחים הם אלפי איש והעורך אינו עשיר בכ"כ, שיוכל להוציא על אלפי מכתבי מענה בכל יום. לי יענה תמיד (נשמעו קולות: מה ענד?) פעם ענני, כי אין ביבלתו להרפים אף מאמרים ופיליטונים בכל גליון, כ"א אחד אחד, וגם לקרוא את כל פיליטונינו אין לו פנאי. פעם ענני, כי לא כל נער, שזה עתה למד עברית, סוכרח להיות סופר ואין צורך באלפי סופרים לעתון שבוני אחד, פעם ענני, כי לכתוב דברים לדפוס דרוש בשרון מיוחד ולמוד חכמה, הרוצה ללמד אחרים צריך ללמוד בתחלה בעצמו ולא לכל נער יש הכשרון לזה. כל המענות האלה הם כמובן רק הואנות, אינו רוצה להרפים, עלינו להראותו את ידנו החזקה. הוא יחיד ואנחנו רבים וכפרה היחיד מפני הרבים. הכרה נבריחהו ובעל כרחו יעשה רצינונו. "בעל כרחו, בעל כרחו", נשמעו קולות מכל עבר. היושב בראש הפסיק

לבא, כי כל חדש אסור מן התורה. הרתונים חובבי רוסיא פוצצו כשביל זה את חלונותיו. — שמחה רבה שמחו הרבולוציונרים הצעירים ברוסיא בראיתם, כי נמסרה הארץ בידי קמנים כמוהם, עתה ידמו, כי גם שעתם הגיעה. גם בחורי ביה"מ" והנערים תלמידי הטורים העברים המידרנים גילו וירננו, כי עתה לא יעזו עוד העורכים העברים לדחות מאמריהם ופיליטונייהם. נערים ימשלו עתה! ביחוד שמח הנער י. ח. רבנר בראותו, שהסרכים הקמנים הוציאו את הקמן המעורר למלחמה, לבכוש את העולם. הוא טוען בצדק: וכי אני לא הוצאתי את "המעורר" הקמן למלחמה? ובמה גרוע אני איפא מדזשורדישי הקמן? הלמדתי חכמה יותר ממנו? הולזתי כגדולים ושובים ממני פחות ממנו? ולמה לא אצא גם אני לבכוש את העולם? אם מותר לו להכות את אביו ואת מוריו מי זה יאסור לי להכות בלשוני עב"פ את חברי הסופרים? — ובמדינות ביהם ומורביא ושלויא התחוללה מהפכה, כל האשכנזים בני דת משה נהפכו בן לילה למשכים, כי הם יודעים מראש, שהסרכים יככשו את הארצות האלה ולא יחוננו כל שבני אומרים, כי גם המשומדים האשכנזים כפרו בגרמנותם. הפשר בין האשכנזים והמשכים במל, כי אין שום יהודי רוצה להיות אשכנזי.

**על המצפה.**

אספת סופרים עברים.

מכמלוב מודיעים אותנו. כי היה שם אספה גדולה ונהדרה של סופרים עברים מכל ארצות רוסיא, פולן, גליציא ואונגריה. אלפי סופרים מבני י"ג שנה ומעלה התקבצו יחד, להועץ בעניניהם וביחוד ע"ד יחס העורכים אליהם ורשעתם, שהגיעה כבר למדרגה, שאין לשאתה. כל אחד התרעם, ששלח בטה שיריב ופיליטונים ומאמרים אל העתונים העברים ואף אחד לא נרפס. היושב בראש מר לאנגאהר פתח את האספה באזכרה על כל עתוני הנערים שהלכו לעולמם: "עולם קטן", "החבר", "החיים והטבע", "המעורר" ו"השחר", שבהם היה כל נער יכול לפרסם מעשי ידיו ולהעתיק דברי אחרים ולחתום שמו עליהם והעורכים לא ידעו והרפסו ועתה נפשנו יבשה אין כל רק עתוני הגדולים, שאינם מפרסמים מעשי ילדים אף בשכר. אנחנו התקבצנו פה, לבקש אמצעים, להתגבר על העורכים העקשנים המתנאים, המכזים מעשי ידנו ואינם מוכים אותנו אף במענה. רשות הדבור מסור למר זעירא. פתח מר זעירא ואמר: ידוע לכם רבותי, כי כל תכלית הלמוד של הלשון העברית היא להיות

"אה. קרא בעקיצות יינד חריף הוא. הוא נכנס כמחוי... כן, הסכימו כלם, חריף הוא מאד", ונשכו שפתותיהם. לעצור בעד השחוק, שלא יתפרץ מפיהם. שמשון מאיר נתלהב ונתרגש "ויצא מכליו" והתחיל לומר תורות של פורים, כדרכו בכל פורים: "מנין שמי שנפלה צלוחית י"ש מידו, שצריך להתענות?" "שאל בשחוק. ימנין?" שאלו כל בני החבורה, "מסל וחומר, ענה כמנצח, ומה תפילין שאנו נותנים אותם ערכון כעד י"ש, אם נופלים חו"ש מיד איש, צריך להתענות, י"ש עצמו דא כד שכנ", בני החבורה פרצו כשחוק ואמרו: "ישיב כחך נאה דרשת". ושמשון מאיר הריק כוס אחר כוס. עד כי ראשו נעשה עליו כגלגל ומחו נתכלכל והרגיש. כי עליו למרר אד ביתו פן יהיה פה כבוז.

בשעה הראשונה אחר חצות יצא החוצה. כאמרו כי צריך לסמי... ופנה לשוב הביתה לישן... ליל חשך ואפלה היה אז. השמים מנוסים היו בעקמה, וחשך מצרים מלא את חצות עיינו הצרים. ושמשון מאיר, שלפני עיניו התנוצצו רשפי אש... תעה כדרכו ונלאה למצוא את ביתו. כאלו הכה כסנוויים... סובב סובב התהלך בחוצות כנששו את קירות הבתים ועל סביכותיו שבו. ואת ביתו לא מצא... כמו נעלם ואינו. עבר מסימטא לסימטא ומכית לכית, עד אשר עיניו התעוהו ונדרמה לו על בית אחד שהוא ביתו ודפס בחלון וקרא: "כילה ניטל פתחי לי", בכית הזה דרה כילה ניטל המיכרת הזקנה

והלכה. בדרך נסרה ו שאדה כמוחה, מה זאת? אשתו של שמשון מאיר שהיא עקרה זה כחמש עשרה שנה. מתי נתעברה, ומדוע לא ידעה היא זאת, ודא שמעה מפי שום אשה, שכבר נישעה אשת שמשון מאיר. כיצד אפשר דהעלים דבר כזה? וכחשבה כה הגיעה לביתו, עששית היתה דולקת ודפקה כדלת. כילה ניטל, שהיתה ע"פ מקרה ערה, ירדה מיד ממפתה כחשבה כי בעלה דופס. ופתחה את הדלת והמילדת נכנסה. מה זאת?" שאלה כילה ניטל בתמהון. הלא בעלך טראני הלום, השיבה המילדת כמתרעמת. הלואי, ענתה כילה ניטל שאזוכה עוד, שכעלי יקראך אלי בשעה שאהיה צריכה לך... ואתן לך עשרה זהובים בעד דבשורה הטובה, שתבשרי לנו יבן נולד לכם". אבל לעיע לדאבוני אינני צריכה לך, ומי יודע מי קראך. הכי נשתגעתי? פראה המיכרת הלא בפירוש שמעתיו אומר: "אני שמשון מאיר?" "אהא! כבר ניחא, אמרה כילה ניטל, שם כרחוב השני דד זוג צעיר, שישם הכעל הוא שיע כאירי, כודאי הוא קראך ואת לא שמעת היטב". לידה טוב, אמרה המיכרת. יתן ד' ואשתכר עוד אצלך עשרה זהובים בעד בשורה טובה... "אמן!" ענתה כילה ניטל כסגרה את הדלת אחריה. והמילדת הלכה לרחוב השני, לשיע מאיר. שוב עלו שאלות כמוחה, כיצד אפשר, ששיע מאיר טראני, הלא כנראה לא עברו עדין יותר מששה ירחים מיום חתונתו... ואולי... השיבה לנפשה, לא יקרה מה שיכול

וכשמעה שמוראים אותה. שאלה. מי שם?" "אני שמשון מאיר", ענה לה, "טוב, טוב", השיבה. "כרנע אתלכש ואכא... הוא הכיר מדבריה, כי טעה ואין זה ביתו, ולא אמר מאומה ופנה לו הלאה. כעבור רבע שעה כא לסימטא אחרת ונדרמה לו כי כאן מצא את ביתו. כגשתו אל בית אחד דפס בחלון וקרא: "כילה ניטל פתחי לי!" בכית הזה דרה אשה שנתארמלה זה לפני שלושה ימים ושם בעלה המנוח היה שמעון מאיר (בעירות קטנות יודמנו לרוב שמות שוים מפני חתוני משפחה). האשה העצבה הקיצה כחרדה ושאלה: מי שם?" "אני שמשון מאיר כעלך", ענה לה, וכרגע הכיר כמולה, כי טעה שנית, ועבר הכאה. כעבור חצי שעה הגיע לרחוב אחר וגשש בית אחד, שתכניתו וגבה דומים ממש לאלה של ביתו, ושמה, שהגיע סוף סוף למנוחתו, דפס בחלון וקרא "פתחי לי!" בכית הזה דר מצייר חדרים, שלא היה עוד בכיתו, כי הלך לשחק געט כפלאים לכבוד פורים. כחכלי השינה לא הכירה האשה את הגול והעמידה על ההוקה. כי בעלד שב ומהרה ופתחה את הדלת וחזרה כרנע לכמתה. שמשון מאיר נכנס החדרה ואת הדלת סגרה, חשכה עכה שלמה כחדר ולא ראו זה את זו. הוא לא הוציא דבור מפיו, כי אם פשט את כנדיו ושכב על המטה והמוצעת והתכסה כמכסה ממעל לראשו והתחמם וישן... וכילה ניטל המילדת התלכשה ולקחה פנס כידה

את הגננונים ואת דשברים ואת רתינוקות, שהחזורים על הפתחים נישאים מבית לבית. אם אמתים הם או מזויפים. מנדמים של גבאים ושל פונסי הקהלה, הבאים לידי "בלתי תלויים" נשארים בידים לכל ימי חיהם ועובדים בירושה כנדרים כרובנות והרוביות. אך על התמנה הזאת יצאו עוררים, ראובנים, אדרנא יבחרו ככל חדש גבאים חדשים. למען יגיע כל אחד ואחד למנדט כל שדוא. — באספה דרוא דחלט פה אחד כי כל יורדי מן הבכתי תלויים צריך שיהיו לו חמשים אקף כתר לכל הפחות במזומנים, בכדי שיוכל להיות חבר לכל שס"ה דחברות אשר בקראקא — אולי יבחרו בו לנכאי

### מקרב ומרחוק.

שונות. נחוח נפלא עשו הרופאים בוויין, מעשה בצעיר אחד, שקמד כל רהורה על רגל אחת והגלו צבתה. הרופאים אמרו, בי זרו מרוב דמשא, שהעמים ברגל דאחת. באשר פתחו בוויין את הרגל הצבה מצאורו ריקה. היא רק התנפחה... — שוב מעשה בצעיר אחד, שחלה במחלה קטרה. פה קרושי היה לו ול שון מדברת גדולות. כפלינים הפרו את שפתיו ורדכימון זל"ו. ורנה פלא ודפלא! הנער לא פתח עוד את פיו... — מקרה ששה מאד של מהלת תרדמה בא לפני הרופאים בוויין. הצבור היהודי נגליצא ישן זה ארבעים שנה וכל מאות דתחבוכות, ירשתמשו ברן דרעירו, לא דועילו עד כה. בא חכם אחד ונתן עצה טובה. לזוים עקידים פים... מי יודע אם יועילו! — אחד מן הנדונים למיתה ברוסא נשאל לפני תליתו, מרו חפצו האחרון. "אני רוצה ללמוד עוד שפת עספרנטא" ענה.

\*

אכתר השנית. יוסקה השחור, לא נודע מאיזו סבה, היה פתאום לכתובלל ונכנס לשכנו האביון מאיר נתן והציע לו שרוך בשביל בתו הבתולה הזקנה, עם בן הנסיך ראדזיביל. מאיר נתן קפץ ממקומו מכעס: "עוכר ישראל, איך בלאך לכך לדציע לי שרוך עם עורל לבתי דכשרה!" יוסקה לא נבול כלל ורתחיל להוכיח לו בכתינות. כי אין ה"ענין" עקום כל כך. "כבר אינו דברים כאלה, שבתיישראל נשאה לערל, לדושיע את ישראל, אולי תהיה בתך אסתר השנית?" "עיוה דמיון הוא?" ענה מאיר נתן, "אתה משה את השגן של ראדזיביל לאחשוורוש, שמלך על מאה ועשרים ושבע מדינה ומה יש לראדזיביל? חצרות אהדות!" "אבכ אסתר, ענה יוסקה, היתה יפת תאר ודוד עשיר היה לה ונכד שאול דמלך היתה ומה היא בתך? בתולה זקנה, חולה ומנוערה, כלי שבור ואביה — למה לפחד — עני מדוכא ממצרים

ועד רנה. היש לך נדן רב לתת לה? וראדזיביל אינו צריך לכספך. מאיר נתן התחיל לגרוד גבתו ונכר היה כי הוא מסכים. "אתה מרוצה, קרא יוסקה השחור, הרי נמתי עם צד אחד. עתה עלי להתחיל את עבודתי עם הנסיך ראדזיביל. יסיתרצה גם הוא". וכדברו זאת נשא ונלוו ונמלמל, לכל ישליך מאיר נתן את העכיש אל ראשו.

**מצוה הבאה בעבירה.** כחלקת פרצה בין רבני וויין ע"ד דגראגורה, שהשתמשו בהם צירי המשכים כפרלמנט, להשיק את האשכנזים. יש אימרים שאסיר לאשכנזים בני רת משה להשתמש בהם כפורים משים מצוה הבאה בעבירה. ויש מכשירים ע"י שני.

"טלגרם מיוחד". ה"טאגבלאט" הלבובי קבל טלגרם מיוחד מירושלם, כי גם בשנה שעברה עשו שם פורים ב"ד ובט"ו אדר וכו' ב"ד בניסן שנה זו יהיה שם ערב פסח. העתון ההוא מבשר את קוראיו כי בקרוב הפסק הדפסה המכתבים המיוחדים ע"ד חגיגות החנכה בשנה זו ויהחיל לפרסם כמה תאנים ובמה הרובים אבל כל אחד מסופריו המיוחדים בחמשה עשר בשבט.

**מפעל לאומי גדול.** נדיב ידוע בברלין מגילי רוסיא קצב פרס של עשרים אלף מרק למי שיוכיח נראיות מרעיות, כי מעולם לא היתה ממלכה חפשית לישראל בפלשתינא וישעיה וירמיה לא היו יהודים כלל וכתתיהו ההשמונאי ונני לא היו ולא נבראו ור' יוהנן בן זכאי ור' עקיבא בן יוסף היו חמורים בצורת אדם. דחפט דדעת תנאי פרסם יפנה אל ועד "סיני" בברלין. הנדיב דנ"ה, שהוא גם סופר עברי מפואר, מדפיס עתה ספר לרובית, שאין בשירות האזינו, דבורה תהלים ושיה"ש שום ריח פיוט.

הועידה השניה של הזרנגנים. בועידה השניה, שהיתה בשבוע זה למספרים הזרנגנים ולשותים בצמא את דכרירם, הוביח חכם אחד. כי הזרנגון היה בתחלה שפת היהודים ומרם קבלוה הגרמנים. חכם אחר הוכיח, כי שפת עבר הושפעה רבה מן הלשון הגרמנית שדברו היהודים הקדמונים. כמו למשל דורך — דרך. גיזו — עז. פארען — פרים. פלייטע — פליטה. דאכאט — רפית. שאכערמאבער — שחרמכר, זיעבען — שבע. אבראהם — אברהם. איזאק — יצחק. גריעס — גרש. פייגען — פנים (חנטה פניה). פרוכט — פרי ועוד הרבה מלבד אלפי המלים העבריות הנמצאים בזרנגון היהודי וכמוכן גנבון העברים מתוכו. לכן כל יהודי רכופר בזרנגון פושע הוא ואין לו חלק לעוה"ב. האספה החליטה פה אחרי לשלוח מכתבי ברכה אל צדיקי הדור האוסרים למוד שפת עבר.

השנווררים המתגאים. באספה גדולה של יהודים ויהודיות החזורים על הפתחים החליטו. יזאין לפי כבודם לכפר את כל בעה"ב, כי רם עשירים יותר מרוב בעה"ב. ויש בע"ב עזי פנים הפונעים בכבודם בתתם עצות טיבות לחוזרות על הפתחים. להיות משרתות או כוכסות ובאמת היו בעה"ב צריכים להיות משרתים וכוכסים אצלם. זאת היא הצפה. לכן אחת דברו ולא ישנו: בעה"ב אינם חוקים לכא בעצמם לחלק את הפרושות. באותה האספה החלט ג"כ ליסד חברה של חוזרים על הפתחים. לתמוד בידי בע"ב יורדים.

### מלגמות מיוחדות ל החצפה.

קומוליה. ראשי קהלתנו שלחו משלוחימנות לצירנו במועצת הממלכה ד"ד פוקישר את כל נאומיו, שנאם בפרלמנט על אדות הסבת מצב ישראל, חרותים על מבלאות של כסף מצפות זרוב.

דרובוהיטש. לצירנו במועצת הממלכה ד"ד לבנשוויין, שנישבע אצל ארון הקריש כביהכ"נ פה ישאם ילך הקלוג הפולני עם האנטישמים יפרד ממנו או ימחול על מנדטו ועתה שנה את שבעותו, שלחו ראשי קהלתנו משלוחימנות את הצפור. מאין, שהיא סגולה בדוקה ומנוסה לזכרון.

נטרפול. לצירנו ד' גלגן בא שיכיה מיוחד מאת הסטנוגופים אשר בפרלמנט והביא בידו משלוח מנות, הפרוטוקול הסטנוגרפי מנאומיו הארוכים מאד... כרוך בכריכת עור חזיר.. ודרך אנכ בקישו ממנו, שלא ינאים עוד נאומים כה ארוכים, כי ידירם נלאות מכתוב.

טשוורוב. לצירנו הד"ר זילבר שלחו נציאי הפרלמנט משלוח מנות מרק הכרשטא, לזרוק אל תוך מעי הצירים, ישנאומיהם נשארים תחופים בכמניהם ומשחיתים את המעיים בעצירות.

בלוב. ארבעת צירי הפולנים בני רת משה קבלו משלוח מנות מאת כל בתי הנזירות הפתוליות. ע"י סטויאובסקי ופסטור. צלם המשיח של זהב משובץ באבנים טובות כצרוף מכתב תודה. יען מאנו לחתום על האינטרפלציא של הכלוב היהודי בדבר גנבות בנות ישראל והחזיקתן בשבי במלזרים. מנה כזאת נשלחה גם להכלוב הסוציאלי.

בלוב. קוראי ה"טגבלט" שלחו משלוח מנות לר' משרלי גרויסמן, ינעשה בעל תשובה, מכנסים בד לבן, מלית. קטן אריך, קפומה של סמט, אבנט של צמר גפן יספורם עם ירמולכה.

טשרובונין. הדיר נתן עפלבוים קבל משלוח מנות מאת תלמידיו מלון זרנגיניאשכנזי וספר דפדוק זרנגיני.

לכרות... אומרים האנשים, וכבר ראיתי מעשים כאלה... בזמננו, שאפשר לנסוע באירופה כאמריקה בשמונה ימים, אפשר ג"כ דבר כזה במשך ששה ירחים... כה חלכה וחשבה עדי הגיעה לדירת הזוג הצעיר. בחדר היה אור, ההלת לא היחה סגורה, כי אשת שיט מאיר סבלה יסורי שנים ונאנחה במירות. המיכדת נכנסה ונגשה אל מטתה בשמחה. כי נכונה היתה השערתה, ומה השתוממה דצעירוד, שהיתה מעיר אחרת ולא ידעה כלל את המיכדת, בראותה פתאם אשה זקנה עומדת לפניו. "מה את מכמשת זקנה?" שארה בבהלה, "אל תפחתי בתי, ענתה היא, אני דמילדת" "ומה כך אצלי? שאלה דצעירה בתמהון, שיע מאיר, שהיה בחדר השני, כשמעו כי אשתו מדברת עם מי, מר החדרה ומה השתומם בראותו את המיכדת אצל מטתה של אשתו... ידכי לא קראת אותי הלום?" שאלתהו המילדת, "אני אותך?" "קרא בכעס, "פרה זקנה ומה את מדברת, רוח שמות נכנס בך? האיגך יודעת כתי היתה החתונה אצלנו... ודנך מחזיקה אותנו לאנשים כאלה...? צאי לכל השנים השחורות!" המילדת הרגיעה אותם ובקשה סליחה ויצאה בבשת פנים, וחמתה בערה בה על "הקץ", שרוליכה שולל.

ובכית דאלמנה האומללה קמה בהלה ומבונה, האלמנה, שנתבלה מאד, התחילה לצעוק. שמע ישראל! שובי למנוחתך נשמה טהורה! מקולה הקיצו שתי יתומותיה הקטנות. בכבי מר. גם דרי הבית דתעוררו לקולם, וכאו

לשאל פשר הדבר, ובשפורה האלמנה מה קרה אמרו כלם, כי הכל נדמה לה רק בחלום ונחמיה. אולם היא באחת, כי בעלה המת קראה, בירח השבעי לעבורה היתה אז, ולא מלאו עוד ימיה ללות, אולם מתוך שנתבלה מאד הקדימו חבלי לידה לכא לה וצירים אחזוה וכבר התלבשה שכנית אחת, ללכת לקרא את המילדת.

והמיכדת בשונה לביתה עברה על פני בית האלמנה, ובשמעה קול האשה הזועמת בחבליה, סרה לחדרה. כל דמציאים בכית דתפלאו בראותם. כי המילדת באה במרם קראוד. "מה כאן?" שאלה המילדת. הנשים ספרו לה מה שקרה, "הפלא ופלא! קראה היא, זה כשעה הנני סוככת כתועה בחוקי, שמעו ותתפלאו. קול איש העירנו ואמר, כי הוא שמעון מאיר, ובידעי כי שמעון מאיר ז"ל איננו עוד בחיים, נדמה לי בי שמשון מאיר קראני, הייתי פכר בביתו ובבית שיע מאיר, ועכשיו נראה כי האיש היה באמת שמעון מאיר בעלך הנפטר. הוי, פלאי פלאים, הוא התעורר בעדך, אל תראי, כי זה לך בן שיאמר קדיש בעד הנשמה הטהורה והקדושה... כל דמציאים בכית עמדו בנדהמים לשמע המעשה הנורא. הנשים הורידו דמעות וכעבור שלש שעות המליטה האלמנה בן זכר.

ישמשון מאיר ישן בביתה של. אשת המצייר, הרמן, בשעה הרביעית קודם עלות השחר שב הרמן

לביתו ורפס כחלון. אשתו, שישנה בינתים שנה עמוקה מאד, שכחה לגמרי, כי כבר פתחה פעם אחת דבעלה, ופתחה שנית וחזרה אל מטתה. הרמן נכנס ובחשכה פשט את בגדיו ועלה על מטתו, יוחרד האיש וילפת במששו בידיו גוף אדם. "מי כאן?" קרא בכל כחו וכלו רועד מפחד. "מה לך?" קראה אשתו כחללה. "מי זה שוכב במטתי?" שאג בקול מזור ואיום, כאילו הכישו נחש. אשתו העלתה על לבבה, כי כבר פתחה פעם אחת לבעלה... ותחרד חרדה גדולה עד מאד ותאמר: "מי איפוא הוא שהעירני לפני ישעה ונכנס הביתה? הרמן העלה נר וראה והנה שמשון מאיר במטתו... לא חשב הרבה ולא דן אותו ככה זכות ולקח את מקלו העכ והלכה את שמשון מאיר אחת ואחת. אחת ושתים, אחת ושלוש. שמשון מאיר התעורר כזעקה גדולה ומרה, ובראותו את הרמי עומד אצל מטתו שאל בכעס: "מה לידידי בביתי?"

חסיד נגב! קרא הרמן בכעס, מה לך פה, ומי לך פה, כי נאת למעוני לשכב במטתי? צא לכל הרוחות, פן ארטש את ראשך. וכדברו השליך את בנדיו ואת שמרייסכו החוצה ושמשון מאיר מתנודד ומגשיש אחריהם ערום על השלג.



הננו מכרכים כמו"מ את רענו מר נתן שטרם לחתונה עם מ' חיי צערל כרנדשטער מברגל. שנים אשר קאסמען מנדל קורץ. מקרב לבי אני מכרכ כמו"מ את דודי מר אלימלך צוגהאפט לארום.

ליבוש גראם — ררוזישל רבתי.  
 מפנימיות רכבי אניש בזה כמו"מ לרעי החביב מר אלימלך צוגהאפט מרופשטיץ לארום עם מ' חנה ווילקענפעלד מכוואנוב.

יהושע מנחם — ראנדעסמאן.  
 הנני מכרכ את אהובי וידידי בנפשי מר אלימלך צוגהאפט כמו"מ לארום.

זאב ווארף שווארץ — וורניק.  
 הנני מביע בזה הודתי לכל מי שכרכ אותי כמו"מ וביחוד לח' "השחר". אליהו עליאם.  
 אגורה "עבריה" בקראקא מביעה הודתה למר הולצר בעד גרבתו לכיבולזקה. י. צולמן.

### משאלענט-אפען

זאלען אין קיין שום יודישע פאמיליע נישט פעהלען. ערשטע אין דער וועלט, אויס מאסייווע שלאקענברעך. גארטנער 20 יאהר הארטבאר איינגעפיהרט ביי הינדערטער רבנים וצדיקים. מיט א ביסל האלצקויהלען פרוישאג געהייצט האלטען זיי היץ ביו מושיק, און רעהרען, און א קיימען, קענען איבעראל שטעהן. געגען פייער געפאהר זיכער געשיצט, מיט פערשלוס איבעראל עס איז קיין שום חשש איסור, בהכשר גדול מ אוני גאליציען, אונגארן ורומעניען. טויענדער, פרוואט-דאנקשרייבען. פרויו: 1 אפען פאר 4 טעפף פער 3 ליטער, 2 פאר בשה, 2 פאר חלב (סעפערראטע אביילונגען) 11 קראנען; דעטא פער 4 ליטער 12 קר; 1 אפען פאר 6 טעפף פער 2 1/2 ליטער, 2 פאר חלב 4 פאר בשר 13 קר, רעטא פער 3 ליטער 13 קר, פאר 3 1/2 ליטער 15 קר, פער 4 ליטער 18 קר. — צו יעדען אפען א געדורקטע געברויכטאנצויגע. געגען אנגאבע, רעסט פער פאסטאנאנאהמע. **Jos. Perlberger, Oefen-Fabrikant Myslenice, (Galizien).**

### זיכערע ערויסמעניץ

ווער זיך איינע פאבריק איינרוכמען ווילל, דער עמישען אונד מעכנישען פאבריקאציאן, ווי: העפע קאנדיטען, שאקאלעדע, קאקוס-כומטער, אהל-זייצע, וויקס, עסיגעסעניץ, שמערקע, ציקארע, צינד-העלצעל, שפיגעל עטצ. אויך מיט וועניג געלד, מאגע זיך אן אונטען שמעהענדע אדרעססע אונטער ביי-פייניג איינער דעמורמארקע ווענדען. **R. WOLF, Postrestant Sub N 17 Suczawa, (Bukowina).**

### למוד מרהיב

הנני מתכבר להודיע, כי הוצאתי שלשים ושנים מכתבי הוראה למת השפה העברית מרהיב. המכתבים נחתים את האפשרות לכל איש לסגול לו את השפה העברית על בריה ככתב וברפה. המכתבים כוללים בקרבם: (1) ספור גדול בשלשים ושנים המשכים מתורגם בשני אגנים; תרגום מרויך ותרגום הפשי, ערוכים לשוב ולתרגום עברית; (2) 719 הערות אל פרקי הקריאה ברקדוק ובחקר מלים; (3) 997 שאלות מעברית לתרגולי הדבור; (4) כל הדקדוק, ראשו ועד סופו מחולק ב63 פרקים עם 76 לוחות עם תרגילים, נחוחים ותנוכים שונים; (5) פרקי ספורים בשיר ובפרוזה מעשרים וחמשה סופרים שונים מן היותר הרישים וטובים, ערוכים לתרגום; (6) 32 האורים וציורים, שיחת מכתבי רעות ומשפחה; (7) 76 ספורים וציורים עבריים, לעבד בהבניות שונות לתרגולי הרקדוק; (8) 79 ספורים, ציורים ומכתבים אשכנזים ערוכים לתרגום עברית להנכחי התרגום והסגנון; (9) 31 מפתחות לשעורים (83 פתורים); (10) 8 בהינות (16 מחלקות). תלמידי המכתבים האלה עושים חיל להפליא על זה ועירו מאלת מכתבי התורה שבירי. פרופקשט הנני מילח חסם. מכתב לרגמא כתר אהר. **S. Walkowski Krakau, Miodowa16**

### רב ומטה

היעד של המרכז בתי בנסיות במזרח העיר לאנדאן, מבקש למנות רב גבר חכם בעיו, מצוין בהלכה, וגם מוכתר בשם דאקטאר טהעאלאגי. חובתו, להקדיש כל היום כליל לעבדת הקודש ולהעלת החברה וגם לדרוש רבנים בשפת זשארגאן, וגם באנגלית (אחר זמן קביע).

הרב הנבחר יסא על משמרתו ער משך עשר שנים, משכרתו הה' חמשה מאות לימראות שמעלרינג לשנה, ואחר זה אם שני הצדדים ירצו יסא על מקומו גם הלאה.

הועד יהן היהרון לבן חמש וארבעים שנה, אולם גם זקנים לימים יוכרו להגישמכתבי בקשותיהם. אלה אשר ישתדלו לקחת המשרה, ישלחו העודותיהם (וגם תמונתם — פאמאגראף — אם באפשרות) אל המזכיר החתום מטה, ואך אלה יוכלו לכא הנה אשר ישגו מכתבי קריאה מאת המזכיר, ואך לאלה ישלמו הוצאת הנסיעה. — לבקש מליצים טובים לא יועיל מאומה, אך גם יזיק.

מכתבי בקשה יושלחו עד יום שמונה ועשרים יום לחורש אייר דהאי שהא לא יאחר אל המזכיר:

Joseph E. Blank  
 119 Farleigh Rd. Stoke Newington,  
 London N.

|                       |                |
|-----------------------|----------------|
| אברהם באמבאך          | ריול האפשטעמער |
| מאורשים בח' אדר תרס"ט | פארנירוה       |
| ישעיה וויינברג        | חיה לעמבערגער  |
| מאורשים בח' אדר תרס"ט | קראקא          |
| יצחק ווייסמאן         | מובה האפמאן    |
| מאורשים בח' אדר תרס"ט | רוניאטוב       |

הנני מכרכ את ידידי מניער הנביר מר אליעזר בוטבך בפרמיסלא לארים בנו מר אברהם כמו"מ ובאשר רב. ש. מ. לור.

הנני מכרכ כמו"מ את אחי היקר מר ישעיה וויינברג לארום.

אברהם וויינברג — קראקא.  
 מתוך אהבה וידידות אקרא מו"מ לרעי חביבי מר מנחם רובין בן הרב דפה לחתונתי.  
 איזמלך זאלץ — גלוגוב.  
 בשמי ובשם אשתי הנני מתענג להביע כמו"מ לש"ב וידידי הד"ר דוד וורפל לחתונתו עם מ' גוסמא פרידלנדר. מו"מ לאביו דוד.  
 צבי קרויטהאמער רעיעו — נינוב.  
 הנני מכרכ את ידידי מר חיים הולנדר כמו"מ לארוסיו. מו"מ גם להריו היקרים.  
 אליעזר ליפא קארפף — מיטשין.  
 מקרב לבי הנני מביע את נרבותי לאחי האהוב מר ביאר לשובי לכיאותו ממחלה עזה פתאומית, אשר נצל ממנה בארה פלא ואברכהו בכריאות שלמה. יצחק סלפטר — זכנא.  
 בלב מלא רגשי אהבה וידידות אכרכ כמו"מ את ידידי מר שלמה הונינוואקס לארוסיו.  
 ירוחם גינצבערג, עהה בקראקא.  
 ממעמקי לבי אכרכ מרחיק כמו"מ את אחי מר שלמה לארושו עם בת מר אברהם גרעדינגער כולאשיפול (רוסיא) ולזכרון נדרתי שני בתרים לח' פועל צדק פה. יהושע קאפשטיק, שניץ ראשי במירנוי (אונגארן).  
 ברגשי אהבה ושמחה הנני מכרכ את המאורשים אחרתי ב' חנה שווארץ עם מר זקה ענגלנדר כמו"מ. יהודה ליבוש שווארץ — קרשאנוב.

הנני מכרכ כמו"מ את בן אחי מר חיים כ"ץ בבוטשאטש לארוסו עם מ' פיינה רחל מלצר במניאשין. דודו יצחק ב"ץ — מלומאש.  
 ממעמקי לבנו נביע בחכה וניל כמו"מ להמליג החביב מר חיים כ"ץ לארוסיו. מו"מ להורי.  
 שמריה חיים מלצר — סניאשין.  
 הנני מכרכ בזה את ידידי מר אברהם שענבאך כמו"מ לארוסו. א. מייכר — סאנוק.

באר-שבע. המוהלים בעירנו שכחו משלוח מנות כרתנא קמא דעני ר' שלומי עפר ואפרי שנתן עצה על המילה. איזמלך של זרב טורר.  
 באר-שבע. כפונגרם של רבנים פה גזרו, שלא לכתוב עוד ככתבי התרת הוראה "יורה יורה יין יודין" שתי פעמים. כי יש בזה חשש איסור זנות, כי אם לכתוב תמיד ג' פעמים "יורה" וג' פעמים "יודין" גם דנו עד אדות התארים הארוכים הגדולים והגוראים, שכונתים לרבנים בראש המכתבים. קצת רבנים מצאו. ישיש בזה משום יהירות. באי כח הצדיקים הציעו לכמך את התארים לגמרי לרבנים ולהנחם לרבנים. אך כ"כ הרבנים מגליצא דחי את ההצעה משום. כל חדש אסור, אבל התירו לחוסיה עוד על התארים והמוסיף מוסיפים לו... בכל אופן אסרו לסיים חופק"פ בשתי קיפ"ן משום זנות. ירושלים. שתי המפלגות של הספרדים בעירנו המתקוטטים ע"ד ירושת הרבנות, התפשרו למנות רב דקטור מבית חרשה הרבנים מברלין, למיס גם לך לא יהיה, כמו שעשו בקונסנטינופול.

### מישרה הספרות והמדעים.

#### שיחות הרב ישר פרים.

בבית הכנסת של החיטים אחר קריאת המגילה. יוסר אומר כהירש מיכל: התדע אנה נקברו עשרת בני המן? מעבר לנהר. עונה הירש מיכל. הלא מעבר לנהר סמכטיון נתנו. עשרת הישכמים בראש הנהר בקולות וברקים? שואל יוסל. הנהך עם הארץ משיב הירש מיכל. עשרת הישכמים נתנו בהר סיני כמעמד כל ישראל ועשרת בני המן נקברו מעבר לנהר סמכטיון יש. זו. למה נדונו עשרת בני המן בתליה? כי הם זרע ספק. כי בזנלה כתוב. כי זיש אמס היתה אשת המן ופעם (בישיבת יעקב) כתוב. כי חיתה אשת מפחיד י. וכל דבר המוטל בספק תולין.

ויפטר המלך פקידים בכך מדינות מלכותו גיוואלד. למה היו צריכים לבקש בתולות יפות בכל מדינות מלכותו הלא כנמרא נמצא, שאיוב נימי אחשוורוש היה ובספר איוב כתוב, שלא נמצאו בכל הארץ גשים ימות בכנות איוב. היה לו לאחשוורוש לקחת בנות איוב? אבל התירוץ הוא. שיש מאן דאמר שאיוב לא היה ולא נברא ולפי מ"ד זה היה אחשוורוש נשאר בלי מלכה, ע"כ בקשו בכל המדינות.  
 א. מקורה יש. שאחשוורוש תלה בגנת הביתן אבנים יקרות ומרגליות רבי-הערך, ואך לא פחד משורד' לילה. הלא הגן במקום הספר עמד?  
 ב. פתגם ההמוני יתרו שאלתך. והוא: שוטפו הזורק אבן לגנה עשרה פחים אינם יכולים להוציאה. מ. ק.

### ארגו מכתבים.

דו. ר. זין. להודיע מדוע לא התפסנו מכתב הארץ מעירך לא מצאנו לחוק, דמינו כי מעצמך תבין. כי אין כל העולם צריך לדעת, שראש הקהל שלכם שותה תה ב' פעמים והרב רק פעם אחת. — פ. ת. י. אם אמר לך אדם, שמרעיה והאבות נשאו שטריומלים של סובל על ראשם, אמור לי בו שקרן הוא, להביא לך ראיה על זה לא נובל ובכך זאח שקר הוא. — אוא"ע. הננו מקבלים עלינו את הדין. כי לא תחתם עוד על, המצפה יען לא חפצנו לפרסם, כי בתך הקטנה תחיי כבר התחילה לרבר ותרגלתיך ממליטח ביצה ככל יוס. גם ענשים קשים יותר נקבל עלינו ותרשות כאלה לא נפרסם. — פיתם. פילישונד, המספר באריכות איך גצל קם בבקר ורוחץ ומתגב ומתפלל ואוכל והולך למסכה, נלמוע ללבוך דרגלי מסחרו. — אינו ראוי לרפום. כורעץ קשה לכאר. — תו"מ. אם צריך לקנות ווג נעלים ופוזקית לילדוסקר תפלה לבכך איך צריך לדרוש עצה מאת המערכת, לך וקנה מיד ואל תלאנו. — שואל ב'פ. אם אין הגביר שלכם רוצה עזר כ"המצפה" יען לא חפצנו לפרסם את המאמר הראשי על השיגו אות צלב על חזהו בהג היוכל — ילך לעזאל. — ג"ב. הספיר, שאתה כותפאר בו, כי כודאי יכשר לרפום, הלא תרגמת מעתון ורגוני ואתה חותם שמך ומעלים שם הקמבר. — חהינה, את מאמרך הגדול בעל עשרים המשכים, שאתה מוכיח בו את ההבדל הגדול שבין אש ומים, לא נובל לפרסם, גם אם תגנה את כל מאמרי, המצפה" ותכזה את פחברותם.



### כשר לפסח גענוע-פעטט

רעהעם אונד געקאכטעס פערזענדע  
מעגליך פרישעס

Juda Zins in Husiatyn, (Gallizien).

פרייע אונד הכשרים מהרמנים האגנים  
מבערזאן, מפרעמיסדא ומסמרי זענדע איף  
פערראנגען.

### כשרה זעלכווארעז-פאבריק A. Finkelstein, Lemberg,

Gołuchowskipl. 2

ליעפערט אלע סארטען זעלכווארען, בעסע  
כשרה דעליקאטעסע: די פאבריק איז  
מיט דען מאדערנסטען בעהעלפען איי-  
נעריכטעט, ווי עלעקטרישע קראפט  
א. ז. ווי אונד ערצייגט

נור פרימא-זוארע,

הכשר הרה"ג ר' משה באב"ד האב"ד פה

### האקס ופחמים

מסכראות אשר בנרציה ופרייסען זנס  
קארלזענען יפשמסא במקח השה משלה  
ישר לכל תחנת מסרת הברזל:

D. Goldstein, Oświęcim.

### כשרה

Powidl, Marmeladen, Kom-  
pote, Obstweine, Fruchtsäfte  
candierete Früchte, Aranzini,  
Cedri etc.

(הכשר מאת מו"ה אהרן  
האלבערשטאם מפה)  
empfiehlt

Obstverwertungsindustrie  
„KARPATHA“  
BIAŁA.

Auch Postversandt. Preislisten gratis.

### רוססישער טהעע

פאקט אונד ריזן פאן 4 ביז 10 קראנען,  
פער ק"נ. ביי:

L. Apermann, Brody, Postfach.  
פיר צופרערענהייט ווירד גאראנטירט

### לחג הפסח הבא.

אגודה כורמי „התקוה“ כמושבות פתח  
הקוה בא"י מוכרת יין, קוניאק וספירט  
משוכחים מאר כשרים לפסח אף למחרת  
מן המחרת. הכל עומד תחת השגחת  
רב המושבה ומופרשים מהם תו"מ  
יגזרים על כל המצות התלויות בארץ.  
המחירים נמוכים מאד. נשלח רק ע"י  
נאכנאמע אחרי השלומי שלושים אחוים  
דמי קדימה. השולח כל המחיר כמיקרם  
ישיג הנחה עשרה אחוים מהמחיר הקצוב.  
הכסף ישלח בעדנו לאנגליא-פלשהינא  
קומפני ביפו או ישר אלינו ע"פ הבתבת:

Agudhth Korme Hatikwah  
PESACH TIKWA bei Jaffa  
Palästina

Wyd.: | Naftali Hof.  
S. M. Lazer.

Ödpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer.  
Drukiem S. L. Deutschera w Podgórzcu

# Newyorker Germania

LEBENSVERSICHERUNGSGESELLSCHAFT.

Versicherungsstand am Schlusse des Jahres 1905 . . . . . K. 539,686.228.—  
Stand der Activa laut Bilanz Ende 1905 . . . . . 176,528.370.—  
Einkünfte von Assekuranz Prämien und Zinsen 1905 . . . . . 30,748,986.—  
Ueberschuss vom Jahresumsatz . . . . . K. 2,215.336.— } 13,934.005.—  
Reserven v. früheren Jahren für Dividende „ 11,718.647.— } „

Folgende Vorteile bietet die Newyorker Germania ihren Versicherten:

1) Sie gewährt die ersten Dividenden schon nach Ablauf des ersten Jahres; 2) die Polizzen behalten ihren Wert nach 3 Jahren der Ausstellung sogar wenn die Versicherten durch Selbstmord oder Duell starben, und auch in Fällen, in welchen der Antrag objectiv falsche Deklaration enthält; 3) Reisen um die ganze Erdkugel unterliegen keinen besonderen Prämien; 4) ebenso brauchen im Kriegsfall die zu der Waffen Berufenen keine besonderen Prämien zu zahlen; 5) nach 3-jähriger Versicherung kann der Versicherte, bei Einstellung weiterer Entrichtung der Prämien, über die Polizze frei verfügen, gemäss der in der Polizze ersichtlichen Instruktion.

General-Agentur für Westgalizien

## Sigmund Gleitzmann, Krakau Jasnagasse 5.

Agenten unter günstigen Bedingungen gesucht.

## זעהר וויכטיג!

כשר נייעסטע קראקויער זעלכווארעז-פאבריק  
מיט עלעקטרישען בעטריעב

עראפגעט, מיט דען מאדערנסטען מאשינען נאך היגינישער  
פארשריפט ווי אויך בעסטע ארכייטסקראפטע איינגעריכטעט, אפגעריערט  
דיא פיינסטען שמאקהאפטעסטען זעלכווארען א. ז. ווארסט  
פרימא סאלאמי, וויענער סאלאמי, ברוסט, צונגע, שינקען, ווערזענער עטצ.  
וויא אויך 3 סאל טאגליך פרישע ווירשטעל אונד פיינסטער  
פליישספעציאליטאטען צו דען ביליגסטען פרייזען.

הכשר של הכי"צ דפה אונד פרייזקאמט וורד אויך פערלאנגען איינגעשיקט.  
י. גראננער עמ"י מיט  
קראקוי מאסטאוו 4.

## כשר לפסח

### שומז צערעס

הוא שומן הצמחים היחיד הנכבש בארץ  
הזאת מאגוזי הוהוס בפבריה שלנו.  
כימי היוקר ישתמשו בשומן צערעס, כי הוא  
בזול ואינו גרוע משומן און.  
כל המלאכה מן כבישת גרעיני האגוזים עד  
העטיפה והמשלות, עומדת תחת השגחת רתית  
מעולה ויש ערוכה נאמנה במעשה השומן על  
כשרותו בפסח. כי

### שומן הצערעס

שלנו נעשה תחת השגחת הרה"ג ר' שמחה  
פרענהעל מפאדגורזע.

Georg Schicht A. G. Aussig a. E.



### לסוחר יין של פסח.

בית מסחר היין הגדול של יהושע זעל-  
מאנאוויץ בקראקא קנה בשנה הזאה את  
כל יבול הכרמים המפוארים של הבראון  
וואלדבאטט מטאלטשווא כאונגרן. היין  
כשר לפסח כהכשר הרה"ג אבר"ק טאל-  
טשווא. המחירים נמוכים והסחורה מן  
המבחר. כל סוחר יין במדינה ובעיר,  
הרוצים בין אונגרי טוב של פסח יפנו  
אל הפירמא:

Osias Selmanowicz, ul. Dietl. 19  
Krakau.

המרהפם ברחוב ההוא מספר 44.  
טע-עפאן 783.

מי האיש החפץ חיים להרפא מנגעי  
כ"א (הוצאת שו"ל) יקנה את הספר  
„תרופת מעשי ער ואונז“  
(אבהאנדלונג איבער אָנאניע)  
מירי המו"ס

ה' א. פויסט. קראקוי  
בעד 70 העללער עם פארטא, ווישינהו  
חפשי לביתו.

### מצות לפסח בזול.

דיא וייט 30 יאהרען אונטער שמרענג  
ארמאהר. אייזויכט בעשטעהענדע מצות-  
בעקעריי מיט מאטאריען-בעטריעב דעס  
אליאס רייז נאכפ. מ. האלץ אונג. בראך,  
ליעפערט מצות אין אנערעקאנט פארציג-  
ליבער קוואליטעט צו אלערבייגיסטען  
רייזען. אום רעכטצייטיגען אייטאג  
ווירד געבעטען.

Alois Reis Nachf. Inh. Moritz Holz  
Mazzesbäckerei m. Maschinenbetr.  
Ung. Brod (Mähren).

האטער ורעסטוראציאן כשר  
דבע"ב יהודים של  
שלום אהרן ראזענטאל  
בלבוב, רחוב הכזבים 18.

**Achtung!**  
**50.000 Paar Schuhe**  
**4 Paar Schuhe für nur K. 7**  
Wegen Zahlungsstockung mehrerer grosser Pa-  
briken wurde ich beauftragt einen grossen  
Posten Schuhe tief unter den Erzeugungspreis  
loszuschlagen. — Ich verkaufe daher an je-  
dermann 2 Paar Herren und 2 Parr Da-  
men-Schnürschuhe, Leder braun oder  
schwarz, galoschirt mit stark genageltem Le-  
derboden, hochelegant neueste Facon. Grösse  
laut Nr. u. cm. Alle 4 Paar kosten nur K. 7.  
Versandt per Postnachnahme  
**Schuh-Export**  
Krakau Nr. 95 Fach.  
Umtausch gestattet auch Geld retour.

### לשום לב!

החתום משה מחבר הדוריע לרכים  
כי יסד במארנוב, ברחוב הלכוני 7  
בית מסחר ספרים עברים  
כשכיר סוחרים ולאחרים. יש פה מבחר  
גדול של ספרים, ש"ס, ציצית, הפילון,  
סיונות, אכנסים, שליות קטנות וקאפלעך  
ויש ביכלתו לשרת את קוניו בזריזות  
ובדייק גדול. דרשוני ומשבכו רצון.  
Abe Salke Vogelfang, Tarnów.